

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zmatstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/1. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljevi ul., št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.842. — Praha čisto 78.180
Wien Nr. 103.441.

Ljubljana, 31. marca.

V opravičilo preokreta HRSS iz po-
litike rovarstva k pozitivnemu delu je
napisalo glavno glasilo radičevcev, za-
grebški «Hrvat» tudi vrlo pomembni
stavki, ki se glasi tako-le: «Martirij na-
roda se ne da tirati do absurda, oso-
bito ko spozna, kakšne so in kolikšen
realne potrebe, ki jih je treba nujno iz-
vršiti.»

Šest let so potrebovali radičevci, da
so prišli do pravega spoznanja ter do
prepričanja, katerega mi razglašamo
Slovenec kot evangelijske ves čas
našega novega državnega življenja.
Kolikrat smo že povedali, da ljudstvo
od državnopravnih gesel, od federaliz-
ma, separatizma in avtonomizma dru-
zega nima kot škodo. Zanj so predvsem
važna realna vprašanja, katerih rše-
tev po načelih enakopravnosti postaja-
jo vsak dan bolj nujna in pereča. Da bi
se radičevci že ob nastanku Jugoslavije
odločili za pozitivno delo, bi bila danes
naša država za milijarde bogatejša, v
zadovoljstvo vsega prebivalstva pa bi
bile že lahko po večini zabrisane ne-
enakosti in razlike med posrednimi po-
krajini, ki so se radi absurde politi-
čne konsolidacije po krivdi onih, ki so
uznani abstinenti ali pa brezglavo in
brezvestno opozicijo napram «Beogra-
du» na žalost samo še povečale.

V letošnje skupščinske volitve je šla
JDS v boj pod izrecnim geslom, da tre-
ba z državnopravnimi političnimi or-
jemami prenehati na korist smotrenemu
gospodarskemu delu, ako nečemo, da
se upropasti država in v njej še po-
sebej mnogi upravičeni naše pokrajine,
ki predvsem z gospodarskega ozirja
praznega politiziranja brez pozitivne-
ga in konstruktivnega dela več prene-
sti ne more. Še posebej smo poudarili,
da je vsak glas, oddan za SLS, za Slo-
vence izgubljen in da čim večje število
slovenskih demokratov bo izvoljenih,
tem izdatnejši bo njihov vpliv na raz-
voj notranjepolitičnih, zlasti pa gos-
podarskih razmer v državi.

Kako pravilno in pošteno smo slikali
situacijo Slovence, dokazujejo politi-
čni dogodki, ki so nastopili po volitvah.
Slovenija je zaupala svojo usodo kleri-
kalnim poslancem, katerim je dala 20
mandatov, ti ta dosedaj družega zano-
niso storili, nego da so v Narodni skup-
ščini s svojim divjaškim in posurove-
lim nastopom Slovence samo kompro-
mitirali in diskreditirali.

In ne samo to! Potem, ko so radi-
čevci slovesno manifestirali za poziti-
vno delo ter na ves glas izjavljajo, da
martirij naroda ne smejo tirati do ab-
surda, ker je treba nujno izvršiti real-
ne potrebe, ostajajo klerikalci po izjavi
samega voditelja, dr. Korošca, trdo-
ratni v svojem negativizmu in trdo-
glavi v nadaljevanju frazerske avtono-
mistične politike. Človek res ne ve, ali
so ti ljudje še pri pameti in ali imajo
v sebi sploh še trčico čuta ljubezni do
slovenskega ljudstva, ki ga je izmuče-
nega poznala klerikalna politika v naj-
težavnejšo situacijo.

Baš proračunske dvanaistine, ki sto-
je danes na dnevnem redu Narodne
skupščine, dokazujejo, kako ogromno
škodo ima Slovenija od tako jalovega
parlamentarnega zastopstva kot je SLS.
Najvažnejša državna zadeva — prora-
čun — je sestavljen za Slovenijo po bi-
rokratičnih vidikih. Močno parlamen-
tarno zastopstvo SLS pa ni niti znalo,
niti hotelo obrabiti svoje parlamentarne
moči, da bi doseglo za našo pokra-
jino proračun, ki odgovarja ne le ura-
dnim, marveč tudi ljudskim potrebam.
Priti je moral pred letom dni šele dr.
Žerjav kot neposlanec, sedaj pa ob
njegovi strani samo še posl. Pivko, da
rešita za Slovence v proračunu, kar se
z njihovo skromno številčno močjo re-
šiti da velike škode, ki jo je povzročila
SLS in njeni poslanci s svojo dolgolet-
no zavoženo politiko.

Mesto da bi klerikalci priznali, da trpe
tudi še danes dvanaistine na težkih
posledicah njihovega izvirnega greha,
pa imajo še drzno čelo, da zopet podži-
gajo ljudske strasti ter v svoji prizna-
ni hudobiji delajo odgovorne za svojo
večletno brezvestnost in lenobo dru-
ge. Šele, kada' bo prišlo tudi v Slove-
nijo tako iztuzenje, kakor je sedaj
nastopilo na Hrvaškem, se bo dalo za
Slovence radikalno popraviti, kar je
bilo dosedaj zamujenega. Ako pa bo
slovensko ljudstvo še naprej slepo dr-
vele za krivo nalico, nai se potem nika-
re čudi, ako njegovi interesi v Narodni
skupščini ne bodo tako zastopani, ka-
kor bi to bilo treba. Ako bodo radi-
čevci resno nadaljevali politiko poziti-
vnega dela, obstaja še celo možnost,
da se bodo po volji slovenskega ljud-
stva in po želji Rima razmere ori-
nas še poslabšale, ker njihče zahtevati
ne more in ne sme, da bi se potem Hr-
vati in Srbi bolj brigali za slovenske
stvari, kakor Slovenci sami. Da pa dva
slovenska demokrata navzlic nenavad-
nim naporom ne moreta opravljati vse-
ga dela, ki je določeno za 25 poslancev,
to je menda tudi jasno.

Odgoditev Narodne skupščine

Do 25. aprila. — Delovni program po Veliki noči.
Avdijenca skupščinskega predsedništva

Beograd, 31. marca, p. Med vlado
in predsedništvom Narodne skupščine
je bil dosežen sporazum, da se z ozirom
na velikonočne praznike danes Narod-
na skupščina odgodi do 25. aprila. Med
tem bo zasedal zakonodajni odbor, ka-
teremu je izročil v razpravo tiskovni
zakon in ki bo razpravljati tudi o no-
vem stanovaniskem zakonu. Po Veliki
noči bo skupščina razpravljala o teh
dveh projektih, naka prišlo na vrsto
zakon o sodnih in o ustroju sodišč.

Beograd, 31. marca, p. Danes opo-

dne je sorojel kralj novo predsedništvo
Narodne skupščine v avdijenco. Mani-
kal je samo tamnik Tomo Ponović, ki
se je opravičil. Vlada se je zelo ljube-
nivo razgovarjal z vsemi gospodi in se
je informiral o delovanju Narodne skup-
ščine. Predsednik Trifković mu je po-
ročal o zakonih, ki so predloženi zbor-
nici. Kralj se je živahno zanimal za raz-
merje moči posrednih strank v parla-
mentu. Mnogo se je opazalo, da je vla-
dar zelo dobro poučen o soglasnosti,
ki vlada v Narodnem bloku.

Pričetek debate o dvanaistinah

Podatki ministra financ o državnih dohodkih in izdatkih ter o
splošnem gospodarskem stanju.

Beograd, 31. marca, p. Narodna skupščina
je ob pol 11. dopoldne pričela razpravo o
proračunskih dvanaistinah. Po prehodu na
dnevni red so bila predložena poročila po-
ročevalcev večine in posameznih opozicij-
nalnih skupin finančnega odbora. Nato je
dobil besedo

fin. minister dr. Stajadinović

ki je podal obširen ekspozé kot uvod v
glavno debato o proračunskih dvanaistinah.
Naglašal je, da dvanaistine sicer ne pred-
stavljajo najugodnejše rešitve državnega
finančnega gospodarstva, da pa se redni državni
proračun radi razpusta narodne
skupščine ni mogel predložiti. Da se popra-
vlada odločila za seš. sovocodanugsk
vijo pomankljivosti dosedanjega budžeta se
je vlada odločila za naslednja sredstva:
1. Za zvišanje oziroma znižanje posameznih
postavk dosedanjega proračuna, in 2. za ta-
ko uporabo proračunskih kreditov, da bodo
od slej možni virementni med kreditnimi
postavkami posameznih ministrstev. Zviša-
nje kreditov, kakor ga določa oddelek 1.
zakonske predloge, znaša 665 milijonov Din
ki so predvsem določeni za produktivne
namene. Na prvem mestu stoji investicije
za zboljšanje železniškega prometa, ki
znašajo 146 milijonov Din. Gre deloma za
nadaljevanje grajenja pričetih novih želez-
niških prog in deloma za zgraditev novih,
kakor tudi trasiranje projektiranih prog.
Gre za nadaljevanje zmanega vladnega
programa. Finančni minister je naglašal, da
je naša država zgradila po vojni 700 km
železniških prog. Nadaljni produktivni iz-
datki se tičejo monopolne uprave. Poviša-
nja znašajo 46 milijonov, ki se bodo veči-
noma porabili za povečanje tobačne pro-
dukcije. Ti izdatki pomenjajo aktivno po-
stavko, ker moremo gotove količine naše
aktivne tobačne produkcije izvažati v ino-
zemstvo. Od tobačne produkcije leta 1923.
je pripravljeno 600 milijonov kg tobaka za
izvoz, ter je od te količine četrtina že pro-
dana. Od tobačne produkcije leta 1924. bo
ostalo 10 milijonov kg tobaka za izvoz. Iz-
datki monopolne uprave za leto 1923. od
aprila do decembra znašajo 1832 milijonov
dinarjev, v istem času leta 1924. 2035 mi-
lijonov, torej za 183 milijonov več. Leto 1923
je izkazalo 36 milijonov prebitka, medtem
ko so bili za leto 1924. proračunani dohod-
ki na 169 milijonov, izdatki pa na 144 mi-
lijonov, torej čisti dobiček samo 25 mi-
lijonov, dinarjev. Po dosedanjih podatkih pa
znaša ta čisti dobiček 50 milijonov dinar-
jev. Predvsem je treba omenjati pri tem
razvoj državnih sladkornih tovarn v Belju,
ki so zelo napredovale. Leto 1922 je znaša-
la njihova produkcija 400 vagonov, leta
1923. za 50% več, t. j. 630 vagonov, med-
tem ko je produkcija leta 1924. narasla na
1530 vagonov.

V skupni izdatkov, ki ne izgledajo na-
ravno produktivni, ki pa morajo indi-
rektno učinkovati produktivno, je omenjal
predvsem izdatke za vojsko in mornarico,
za katere se zahteva povisek 119 mi-
lijonov dinarjev. Ta povisek je potreben iz
treh razlogov: 1.) Iz izvedbe zakona o
ustroju vojske in mornarice, zlasti na pod-
lagi vsot za povišanje oficirskih plač, 2.)
iz povišanja cen posameznih živil, 3.) iz
potrebe obnove med vojno porušene tovar-
ne smodnika v Obiličevem, kakor tudi ar-
zenala v Kragujevcu.

Razen tega določa zakonski predlog tudi
izredne kredite za preteklo proračunsko
dobo v skupnem znesku 1073 milijonov Din
in v znesku 286 milijonov dinarjev. Med
temi izdatki je največ takih, ki jih je odo-
brila prejšnja vlada g. Davidovića.

DRŽAVNI DOHODKI.

Po predloženih uradnih podatkih so bili
večji dohodki od aprila do decembra 1924.
proračunani na 795 milijonov Din. Ta svota
pa ni bila dosežena, temveč je znašala le
282 milijonov. Pri tem je treba upoštevati,
da se je primanjkljaj 512 milijonov od de-
cembra dalje stalno zmanjševal. Finančni
minister je opozarjal, da so znašali carin-
ski dohodki za leto 1923/1924. 1530 mi-
lijonov, za leto 1924/1925 1581, torej za 43 mi-
lijonov Din več. V novemšem času je situaci-
ja zopet slabša.

Neposrednih davkov se je vsled nara-
ščajočega zboljšanja administracije l. 1919/
1920 vplačalo skupno 113 milijonov, leta
1920/1921. 258, leta 1921/22. 381, leta 1922/
23. 687, leta 1923/24. pa 789 milijonov Din.
Izredne doklade so znašale l. 1923. 314.

l. 1924. že 456 milijonov Din. Davek na po-
slovni promet je znašal l. 1921. 42, l. 1922.
97, l. 1923. 165, l. 1924. pa 191 milijonov di-
narjev. Invalidski davek je znašal l. 1921.
30, l. 1922. 32, l. 1923. 62 in l. 1924. pa 71
milijonov Din, kar kaže neprestano nara-
ščajočo tendenco. Da pokrijemo zvišane in-
validske podpore je potrebno zvišanje in-
validskega davka, kar bo znašalo približno
80 milijonov Din. Težkoče nam delajo
stari dolгови in neplačane zadolžnice
iz prejšnjih proračunskih dob, ki segajo
notri do l. 1919. Da dosežemo v tej stvari
regulacijo, predlagamo pooblastilo za izda-
jo državnih bodov s triletnim rokom v zne-
sku 450 milijonov Din. Vrhutega smo v vr-
hu finansiranja tobačne žetve sklenili z ne-
katerimi angleškimi bankami pogodbo v zne-
sku 1 milijona funtov šterlingov, to je oko-
li 300 milijonov Din. Za potrebne velike in-
vesticije na naših železnih pričakujemo
v najkrajšem času kombinirano angleško-
ameriško posojilo, katero bo garantirala
naši vladi Blatova banka skupno z veliko
angleško trdvo Armstrong. Pogajanja gle-
de tega posojila so že v teku in bom poro-
čal o njih, kakor hitro bodo sklenjena.

V teku letošnjega leta bomo morali po-
svetiti posebno pažnjo gospodarski in fi-
nancijski ureditvi države.
Naša trgovinska bilanca je aktivna. Leta
1923. je znašal uvoz 8 milijard 309 milio-
nov, a izvoz 8 milijard 48 milijonov. V le-
tu 1924. imamo vrlo aktivno bilanco, ker
je uvoz znašal 8 milijard 221,743,552 Din,
a vrednost izvoza 9 milijard 538,774,432 di-
narjev. Izvoz prekaša torej uvoz za 1 mi-
liardo 317,038,880 Din. To je rezultat ab-
solutno dobre ekonomske in finančne poli-
tike, katere rezultati se najbolje zrcalijo v
kurzu dinarja. Dne 1. januarja 1923. je di-
nar notral s 5.42 švic. frankov, dne 1. ja-
nuarja 1924. s 6.47, dne 1. januarja 1925. s
7.91, a danes notira 8.50.

Velik napredek se tudi opaža v izvoznih
trgovini. Izvoz se je v letu 1922. pojačal za
57.29%, v letu 1923 za 96.86% in leta 1924.
za 116.02%. Ves ta čas so pri nas devize
padale, iz poročil bank iz vseh ozemelj na-
še države koncem leta 1924. je razvidno,
da so se vloze pri vseh denarnih zavodih
dvignile. Druga denarna sredstva tvorijo
inozemski krediti za državne in industri-
ske potrebe.

Minister Stojadinović je končno naglašal,
da je vse to najboljši dokaz, da se je v
zadnjih dveh letih vodila pametna državna
in narodna gospodarska politika. V tem
smislu bodo vplivale tudi proračunske dva-
naistine.

Govor finančnega ministra je bil sprejet
s splošnim odobravanjem. Nato je bila seja
opokne zaključena.

Frankovci se ponujajo radikalom

Zagreb, 31. marca, n. Iz dobro poučenih
političnih krogov se doznava, da gre vodja
zagrebških frankovcev dr. Aleksander Hor-
vat te dni v Beograd, da konfirira z vod-
stvom radikalne stranke glede prestopa hr-
vatskih frankovcev v radikalno stranko ozi-
roma glede bodočega sodelovanja z radi-
kali. O tem je baje že konfiriral zagreb-
ski odvetnik dr. Ante Pavelić, ko se je
pred kakimi 14 dnevi sestal v Beogradu z
ministrskim predsednikom Pašićem, zaradi
česar je takrat nastala velika polemika med
«Hrvatoma» in frankovskim «Hrvatskim
pravom».

Slobodni Dom se obnovi?

Zagreb, 31. marca, n. Iz krogov HRSS se
doznava, da bo oblastvo v kratkem dovo-
lilo zopetno izhajanje Radičevega glasila
«Slobodni Dom».

Nasilna preselitev ruskih veleposelnikov

Moskva, 31. marca, s. Včeraj je izšel že
več časa pričakovani dekret, po katerem se
odvzame bivšim veleposelnikom, ki so po
razdelitvi ostali na svojih posestvih biva-
nje na teh posestvih. Naseliti se morajo v
gubernijah, kjer pred revolucijo niso imeli
nobenega posestva. Ta odredba mora biti
izvršena do meseca januarja 1926. Po tej
odredbi bo prizadetih približno 10.000 vele-
poselnikov. Izjeme so dovoljene le za ose-
be, ki so si pridobile zasluge za rdečo vojs-
ko ali za sovjetsko državo sploh.

Zakon o dvanaistinah sprejet

Po burnih debatah je v jutranjih urah po odhodu opozicije veči-
na izglasovala zakon o dvanaistinah. — Izključitev posl. Smo-
deja iz Narodne skupščine.

Beograd, 31. marca, p. Popoldanska seja
Narodne skupščine se je pričela ob 4.15.

PREDLOŽITEV TISKOVNEGA ZAKONA.

Predsednik Trifković je naznanil, da je
minister za izenačenje zakonov predložil
tiskovni zakon, ki je bil odkazan za-
konodajnemu odboru.

DEBATA O DVANAISTINAH.

Nato se je pričela debata o dvanaistinah.
Govorili so Vojta Veljković (dav.)

dr. Ljudevit Pivko.

ki je v ostrih besedah žigosal nepoštenost
klerikalne politike doma in v Beogradu,
razkrinjal klerikalna lažniva gesla ter zla-
sti povdarjal, da si slovenski del našega
naroda nikakor ne želi klerikalne avtono-
mije.

Divjanje klerikalcev.

Klerikalci so se bili zbrali okrog drja
Pivka ter so s svojim vrščem poskušali
onemogočiti govor. Zlasti posl. Smodej se
je obušal tako prostasto, da ga je pred-
sed. moral ponovno ukoriti. Ker vse nič ni za-
leglo je predsed. naznanil, da bo predlagel
izključitev posl. Smodeja iz seje Narodne
skupščine. Predsednikov p. dlog bo na
koncu današnje seje sprejet ter posl. Smo-
dej izključen iz treh sej parlamenta. To je
v našem parlamentu prvi slučaj te ostre
kazni.

Posl. Pivku je zbornica po njegovem go-
voru prirejala burne ovacije.
Klerikalci so se tudi sicer ves čas raz-
prave obušali kar najnedostojnejše ter so
se vsi njihovi zavetniki od njih odvrčali.

Nadaljna debata.

V nadaljni debati so govorili posl. dr.
Gosar, dr. Lorković, Aljanović, Vujčić. Mo-

Pred rekonstrukcijo ministrstva

Važne avdijence na dvoru. — Drju Žerjavu ponuden portfelj sa-
obračaja. — Prozorne intrige opozicije. —

Beograd, 31. marca, p. V vladi so se da-
nes vršile ponovne konference in v dvoru
je kralj sprejel ministre Maksimovića, dr.
Žerjava, Krsto Miletića in dr. Ninića. Za-
trjuje se, da so razgovori o izvršitvi re-
konstrukcije končani. Rekonstrukcija bo
kakor sedoznava precej obširna. Zatrjuje
je, da je g. Pašić ponudil ministrstvo sa-
obračaja ministru dr. Žerjavu, sedanj
prometni minister Stanić pa bi naj prevzel
gradjevinu. Govoril se, da vstopi v kabinet
tudi poslanec Ljuba Nešić, dosedanj pra-
ški poslanik. Dr. Spalčaković bo najbrže o-
dložil svoj mandat, ter se vrnil na poslani-

Kraveli v francoskem parlamentu

Pariz, 31. marca. (Avala). Na današ-
nji popoldanski seji parlamenta je pri-
šlo vnovič do izredno burnih prizorov.
Herriot je odgovarjal na neko interpe-
lacijo radi izgrediv na juristični fakul-
teti Sorbonne. Polemiziral je ostro z ro-
jalisti, čes da so oni inscenirali dijaške
demonstracije. Royalisti so burno pro-
testirali. V hruju je baje Herriot razžalil
nekega desničarskega poslanca, kar je
povzročilo tak kraval, da je morala biti
seja za pol ure prekinjena. V navzi ni
dosti manikalo, da bi prišlo do dela-
skega sponada, ki so ga preprečili le
zmernejši poslanci Poincarejeve sku-
pine.

Po zopetni otvoritvi seie je nastopil
v imenu opozicije proti Herriotu bivši
vojni minister Maxinot, ki je izjavil, da
si bo opozicija znala poiskati nota in
sredstva, da si pribori potrebno snošto-
vanje od strani vladne večine. Herriot
je izjavil, da ni rabil nikake žaliivke in
da zato na Maginotove izjavljanja soloh
ne odgovarja.

Novi pruski ministrski predsednik

Berlin, 31. marca, s. Pruski dežel-
i zbor se je sestal danes ob petih pono-
dne ter je takoj pristopil k volitvi mi-
nistrskega predsednika. V ožjem glas-
vanju je bil z 213 glasovi izvoljen za
ministrskega predsednika Hoepker-
Aschoff.

Centrum vztraja na Marxovi kandidaturi

Berlin, 31. marca, s. Načelstvo cen-
truma je na svoji današnji seji sklenilo,
da bo pri ponovni volitvi državne-
ga predsednika zopet postavilo za svojega
kandidata dr. Marxa.

Huda železniška nesreča pri Moskvi

Moskva, 31. marca, s. Brzovlak, ki je
prihajal s Kavkaza je v bližini postaje Mo-
ska Sokolovskij treč na predmetni lokalni
viak. 10 oseb je bilo ubitih, 12 težko, 16 pa
lahko ranjenih.

go pažnje je vzbudil govor ministra Sta-
nlića o naši prometni politiki.

Na politična izvajanja opozicije je v im-
nu vlade odgovarjal

minister Pričević.

katerega govor je vzbudil tem večjo paž-
njo, ker se je v njem manifestirala popo-
lna politična solidarnost vlade Narodnega
bloka.

Beograd, 1. aprila, ob 1.30 ponoči, p. Po
nekaterih stvarnih pripombah je minister
Pričević obširno repliciral na govor dr.
Lorkovića, kateremu odlično ni prav, da
je šel Pavle Radić tako daleč. Po Radićevi
izjavi imamo v parlamentu le še Lorkovi-
ća in tovariše kot republikance. Ostro je
minister obračunal s poslancem Gosarjem.
Ako bi Slovenci pri ustanovitvi naše drž-
ve bili tako govorili, kakor je danes govo-
ril Gosar, potem v imenu naše države ne
bi bilo drugega S. Med Pričevićevim go-
vorom je poslanec Smodej neprestano raz-
sajal in prišlo je ponovno do burnih me-
sebojnih objašnjevani.

Beograd, 1. aprila ob 3. zjutraj, p. Po
Krajačevim govoru se je ob 2. vršilo
načelno glasovanje o dvanaistinah, ki
so bile z večino glasov sprejete. V
imenu opozicije je podal nato izjavo
posl. Pušenjak, da opozicija v znak pro-
testa noče več sodelovati pri sprejemu
dvanaistin, naka so vsi navzoči po-
slanci opozicije zapustili skupščinsko
dvorano.

Vladna večina je po odhodu opozicije
sprejela zakon o dvanaistinah tudi v
podrobnostih.
Seja je bila ob 3. zaključena.

sko mesto v Pariz.

Z opozicijske strani se v prozorom
namenu z veliko vmeno širijo govorice, da
se vršijo med radičevci in radikali poga-
janja za ustvaritev nove kombinacije. Te
govorice so vsesokoli izmišljene. Stališče
Narodnega bloka napram radičevcem je po-
polnoma enotno in kadar se bodo vršila
z njimi kakšna pogajanja, jih bo vodil Na-
rodni blok kot celota. V današnjih avdijen-
cah pri kralju in medsebojnih razgovorih
med prvobitci vlade je bila znova doka-
mentirana popolna solidarnost Narodnega
bloka.

Direktna telefonska zveza z Beogra-
dom je bila ponoči prekinjena. Zato smo
mogli dobiti poročila le deloma preko
Zagreba in brzovavnim putem, kar naj
cenj. čitatelji blagohotno vzamejo na
znanje.

Vsebina rusko-japonske pogodbe

Japonska ne priznava rumunske anek-
sije Besarabije.

London, 31. marca, s. Listi objavlja-
jo avtentično besedilo rusko - japonske
pogodbe. Sovjetska Rusija in Japonska
priznata v tej pogodbi brez pridržka
pogodbo, sklenjeno leta 1905. v Ports-
mouthu. Najvažnejša klavzula pogodbe
predvideva, da se Japonska obveže, da
ne bo priznala zahtev Rumunije glede
Besarabije. Za to bo Rusija dala Japo-
nski dalekosežne gospodarske koncesije
na otoku Sahalin. Vsi japonski držav-
ljani bodo dobili predprave v vseh
vprašanih, ki se tičejo vojnih in pre-
vojnih dolgov med Rusijo in Japonsko.
Končno bo sovjetska Rusija v prvi vr-
sti upoštevala Japonsko pri dovolitvi
koncesij za eksploatacijo rudnikov na
ruskem ozemlju.

Ameriška razorožitvena konferenca

Washington, 31. marca (Avala) Po raz-
govoru s pred. Coolidgeom in držav-
nim tajnikom Kelloggom je senator King na-
znanil, da se bo še pred priložnostjo zimo vr-
šila nova razorožitvena konferenca, za ka-
tero bodo dale inicijativo Zedinjene drž-
ve.

Italijansko posojilo Gornji Avstriji

Jeremijada slovenskih klerikalcev

«Slovenec» je šele včeraj prišel na znani izjavi Radičeve stranke do sipe od presenečenja, ki ga je doživela. Jeremijada stranka radi svojega zaveznika s St. Radičem. Pravi, da bi bil vti koraka Radičeve stranke uglednejši, ako bi radičevci izvršili ta važni korak z manjšim samorazpustitvijo. Skoflov list pozablja, da radičevci pri njihovem koraku ni clo za vti na svoje zaveznike, pač pa za vti na stranke Narodnega bloka. Če bi radičevci na pravili še tako ugoden vti na klerikalne prvake, ne pa na Narodni blok bi jim to nič ne pomagalo.

«Slovenec» pravi, da je bilo nužno potrebno, da HRS revidira svojo vrhlo, fantastično in skrajno demagoško politiko, da poda iskreno in nedvoumno izjavo, in da se je opozicijski blok s heroičnim samozatajevanjem trudil, napraviti jo do tega ter ji omogočiti čisten umik. «Slovenec» pozablja, da je dr. Korošec na shodu zaupnikov svoje stranke slovesno proglašal, da SLS «ne more iti mimo Zagreba v Beograd in da se je SLS ves čas identificirala z Radičev separatistično politiko, ter da je dr. Korošec sam proglašal pod Radičevim vplivom, da se tudi v SLS re publikanstvo čimdalje bolj razvija. Doktor Korošec ni imel na shodu zaupnikov SLS v Celju in Ljubljani nobene besede graje nad «vrtoglavo fantastično in demagoško politiko St. Radiča», pač pa ga je skušal kopirati. In SLS je stopila v federativni blok s St. Radičem, da bi mu omogočila časten umik, pač pa zato, da bi se s pomočjo njegove politike povzpela na vrhuncu, ker je za gotovo pričakovala zmago Radičeve vrtoglave, fantastične in demagoške politike. Dr. Korošec je skušal, Radiča v tej politiki celo nadklicati, ko je proglašal, da so klerikalci boljše publikanci, kakor pa radičevci.

Res je, da bi bila usoda Davidovičeve vlade milejša, če bi Radičeva stranka že pred šestimi meseci podala tako izjavo, kakor jo je sedaj, toda ravno to, da je ni podala, je dokaz, da ostale stranke opozicijskega bloka niso imele nanjo nobenega vpliva in da so vse stale pod sugestijo Radičeve vrtoglave fantastične in demagoške politike, kakor jo sedaj imenuje «Slovenec».

«Slovenec» pravi, da je opozicijski blok radi hrvatskega naroda Radiču odpuštil greh, da je metal Davidoviču in dr. Korošču nalašč polena pod noge. Toda Davidovič in dr. Korošec očitno sploh nista videla teh polen, saj sta v svojem časopisu neprestano zatjevala, da vlada v opozicijskem bloku največja edinstvo in da so vsi njegovi koraki storjeni sporazumno. Kakšen «sporazum» pa je to, če si posamezne stranke mečejo pod noge polena? Vse tisk opozicije je trdil, da je sporazum med nimeni strankami popoln, danes pa piše «Slovenec», da so si metali polena pred noge! Kdaj je lagal «Slovenec», takrat ali danes?

«Slovenec» tudi očita Radiču, da je ob volitvah lovil mandate na škodo svojih zaveznikov. Opozicijski blok je sklenil, da se bodo njegove stranke med volitvami lojalno podpirale, če se niso, je to samo dokaz, da nikdar niso bile med seboj iskrene in da niti med seboj sklenjenih sporazumov niso znale držati in da je bila njihova trditev o «narodnem sporazumu» samo prazna fraza, in sicer tembol, ker so se pri n. n. r. klerikalci obnašali napram Radiču ravno tako, kakor mu oni sedaj očita.

«Slovenec» pravi, da je treba slediti na izjavo Radičeve stranke, ki je priznala ustavo in narodno edinstvo, z nestransko čustvi, ker niso jasni razlogi za to. Klerikalci niso jasni, so pa zato drugim. Radičevci so spoznali, da jih dosedanja politična politika ne dovede do cilja in družbi za Davidovičovo stranko in klerikalci in da med monarhizmom in republikanstvom ter med unitarizmom in federalizmom ni more noben kompromis. Uvideli so, da morajo kot slabejši opustiti svoje republikansko in federalistično stališče, ako hočejo omogočiti snih «ak sporazum» med Srbi in Hrvati ter tako rešiti ne samo sebe, ampak tudi gosnodarski in socialni razvoj hrvatskega naroda. Klerikalci, ki tega niso videli v napredu, pa bodo krivi, ako bodo stroške spora med Srbi in Hrvati morali plačati Slovenci, ker so se po svojih klerikalnih zastonjih nelojalno mešavali v ta spor in hoteli izigravati enega proti drugemu.

Skofovo glasilo tolaži svoje verni čitatelje, da je sicer taktično zmaga Narodni blok, idejna zmaga pa da je na strani opozicijskega bloka. Mi ne vemo, da je zmaga ideja državstva in narodnega edinstva, proti kateri se še danes klerikalci z vso trdoglavostjo borijo.

Z ozirom na dr. Koroščovo iskreno izjavo, da je nezadovoljen s položajem, na se mora čitati samo s pomilovalnim nasmehom. «Slovenec» trdi, da je «SLS s svojim voditeljem na čelu lahko zadovoljna, ker da se njena modra in uvidelna linija, še bolj kot kdaj prej kaže kot edini izhod iz situacije». Končno tudi pravi, da se bodo morali vsi radikali, samostojni demokrati in radičevci podati na politično linijo SLS, ki je vedno bila in je ravna in jasna! Ako je pisec te modrosti resno misli, da se bo vsa jugoslovenska javnost podala na «ravno in jasno linijo» slovenskega klerikalizma, potem mu moramo odre-

kati vsako politično dalekovidnost ali pa priznati samo zloben namen, vleči še dalje pristaše SLS za nos. Tako osmešeni kakor so danes klerikalci, ni bila še nikdar nobena stranka in ni resnega ter pametnega človeka, ki bi se verjel v politično sposobnost klerikalnih voditeljev. Naravnost višek smešnosti pa je dosegel «Slovenec» članek, ki pravi, da je politiki dr. Korošca pridržana bodočnost in končna trajna zmaga. Seveda je pridržana in zelo močno je pridržana, tako močno, da je nikoli ne bo. «Slovenec» je jeremijada nad klerikalnim Jeruzalemom nam samo dokazuje, kolik je poraz klerikalne politike in kolika zbeglost vlada v klerikalnih vrstah.

K združenju Südmarke in Schulvereina

Te dni se je na Dunaju izvršila konferenca nacionalnih društev in pri tem se je izvedla združenje glavnih dveh organizacij, Schulvereina in Südmarke.

O teh spremembah kakor sploh o vsem podrobnem nacionalnem nemškem delu moramo točno voditi račune. In to iz dveh razlogov. Z osvoboditvijo in ujedinjenjem je sicer nehala direktno delovanje imenovanih nemških društev na ozemlju Jugoslavije. Toda s tem ni rečeno, da kljub temu ne sega nemško nacionalno delovanje tudi preko naših meja. Gotovo je, da podpirajo Nemci iz rajha in iz Avstrije Nemce v Jugoslaviji: pred nedavnim smo objavili o tem natančnejše podatke, kako v obliki kulturne pomoči nudijo nemška narodna društva iz inozemstva pomoč nemškemu življu pri nas. Društvi ne smemo prezreti dejstva, da največ nemške mladine iz naših krajev študira na rimnazijah, realkah ter visokih šolah v Avstriji in Nemčiji, a ne pri nas. To je navsezadnje v redu in z nacionalnega stališča ne moremo imeti posebnega ugovora zoper to, toda — bod pomeni, da ostanejo ti gojenci na končanih študijah v inozemstvu. Ali nevarnost je baš v tem, da bi se ti mladi ljudje vračali zopet k nam ter iskali kot inženirji ali strokovni nastavniki katerekoli panoge eksistence pri nas, seveda da po določenem sistemu zavzemo važna mesta, kjer bi morali nuditi oporo in zaščito nemškemu življu. Stvar je onasna osobito vsled tega, ker predstavlja nemški kapital pri nas še vedno zelo močan faktor in se pri nastavljanju nemških moči izenarja na pomanjkanje domačih usposoblencev.

V teh in podobnih smereh moramo naše narodnoobrambene organizacije pozorno motriti delovanje z onstran meje in ga paralizirati, da se čim najbolj onemogoči na našem svobodnem ozemlju.

Govori in pozdravne enunciacije aktivnih ter bivših najvišjih državnih funkcionarjev avstrijskih o prikliti tega zborovanja pričajo jasno, kako močno se v Avstriji zavedajo, da stvar s Koroščem še ni povsem v redu, da se je bati jugoslovenskih revandikacij in da je najsichernejše sredstvo proti tem, ako se čimprej uniči slovenski življenj na Koroškem in hrvatski v Burgenlandu. Mi se seveda sami tega zavedamo in izredno drzne dunajske izjave nas presenečajo le v formalnem oziru, ne po vsebini, zakaj isto so delali avstrijski Nemci ves čas, odkar jih poznamo. Toda nas ne bodo ne potle, ne zavedle. Nam je jasno, da v koroškem vračanju ne gre le za 100.000 slovenskih rojakov, marveč gre tudi za strateško zavarovanje ostale Slovenije, gre zato, da se naša država meja domakne za toliko na ono stran Celovca in Velikoveca, da postane državna črta s Karavankami v ozadju sigurna, po narodi ojačena naša severna barjera. Koncentracija nemških nacionalnih bolnih organizacij je za nas glasen memento, napram kateremu pa danes, ko imamo lastno svobodno državo, ni vzroka biti malodušen. V delovanju je rešitev tudi za nas. Naj tudi Nemci štejejo «po svoje», — mi se zavedamo, da je štetje — posledica vsega drugega, ne pa njega osnova; kadar to osnovo spreminimo, kot smo jo v Mežiški dolini ali v mariborskem predelu, homo imeli na Koroškem zopet 100.000 svojih rojakov, kakor jih je etnografsko tudi danes.

Združenje Schulvereina in Südmarke na nam ostane le še eden argument več za ojačanje naše nacionalne protiakcije za dr. Korošca. Naša narodnoobrambna društva ne smejo brez reakcije preko njega.

Frekvenca avstrijskih visokih šol

V zimskem semestru je bilo na vseh avstrijskih vseučiliščih vpisanih 13.336 slušateljev ter slušateljic in sicer 3715 na pravni, 3970 na medicinski, 4927 na filozofski in 724 na teološki fakulteti. Toliko jih študira v državi, ki ima komaj 6 milijonov prebivalcev. Časopisje, ki prinaša to statistiko ugotavlja z bojaznijo, da grozi Avstriji velika hiperprodukcija inteligence. Že sedaj je namreč visokošolske inteligence preveč in je absolutno inakultet z vsemi izpiti in z doktoratom težko dobiti odgovarjajočo službo. Najbolj bridka bo predla medicinem, ker so državna mesta že sedaj popolnoma zasedena, z zasebnimi pravno pa tu di trda, ker je zasebnih zdravnikov toliko kot preveč. Najtemnejše izgleda pa imajo filozofi. Avstrija dala na leto okoli 1000 novih doktoratov filozofije. Z njimi so napolnile vse službe v šolah, v arhivih, v knjižnicah in muzejih. Ker je tudi v Nemčiji podobno stanje, ki stotine nemških doktorjev, da iščejo kruha v širokem svetu, ne pomaga avstrijskim akademikom niti to, da so član 70 milijonskega naroda.

Nemške manjšine v narodnih evropskih državah

Pred veliko vojno so bivali Nemci domala povsod prav tam, kjer so danes, a vendar je poprej skoro ni bilo nemške skupine, ki ne bi bila v ulogi gospodujočega naroda. Tako je bilo v vsej Avstriji in nemško - poljskih pokrajinah. Na Ogrskem jim tudi ni bilo hudega, dasi so Madžari tudi napram njim uveljavljali svoje težnje po madžarizaciji dežel pod krono sv. Stefana. Celu v Rusiji so imeli tamkajšnji Nemci izredno ugodno pozicijo; iz njihovih balističnih aristokratskih rodbin so se rekrutirali najprivlačnejši ruski visoki državni in vojaški funkcionarji.

Z osvoboditvijo slovenskih in drugih narodov srednje in vzhodne Evrope se je stvar temeljito spremenila in danes so se mnogokje uloge zamenjale, le da se Nemcem nikjer v polni meri ne vrača milo za drugo. Ali potisnjeni so vendar povsod s svojih gospodujočih pozicij in uvrščeni med običajne narodne manjšine.

Na številneje so zastopani Nemci v Češkoslovaški republiki, kjer jih je ostalo 3.250.000 to je 23,7 % celokupnega prebivalstva. Nasprotno pa je po nemški statistiki v Nemčiji le 110 tisoč Čehov in poleg tega 90.000 Lužičkih Srbov. Avstrija navaša uradno le 120.000 Čehov, ali bržkone jih biva tamka še vedno kakih 300.000.

Poljska ima okroglo 2.000.000 Nemcev, dočim je ostalo no nemških podatkih v Nemčiji 1.100.000 Poljakov.

Jugoslavija ima, kakor znano, 503.000 Nemcev, dočim je ostalo v Avstriji okroglo 160.000 Slovencev in Hrvatov.

Italija ima v Trentinu in v Julijski Krajini 270.000 Nemcev.

Madžarska je obdržala še vedno znatno število, to je 550.000 Nemcev, ki ne biva kompaktno, marveč so kakor v Voivodini ali v Rumuniji raztreseni po vsej državi.

Rumunija je z Erdelsko, vzhodnim Banatom, Bukovino ter Besarabijo dobila okroglo 800.000 Nemcev, katerih glavni del je v Erdelju in Banatu.

Litva ima 80.000 Nemcev, ki biva največ ob dolnem Nemenu okrog Klaipede (Memel), ki je pripadal do 1. 1. 1919. Nemčiji.

Latvija ali Lotiška šteje 65.000 Nemcev, ki so prebivalci mest in graščakih velenostestnik.

Estonska ima 45.000 Nemcev; ti so iste socialne strukture kot v Latviji ter tvorijo potomce baltičskih križarskih kolonistov; iz njih je izhajala visoka rusko - nemška uradniška aristokracija, ki pa je danes izginila - vsakršno veljavo. Nemci nimalo v teh dveh državah nikakršne bodočnosti.

Napoved je v Rusiji še vedno 1 milijon 120.000 Nemcev, ti biva v velikem številu v kolonijah ob Volgi okrog Saratova (442.000), dalje v Ukrajini (388.000), v severni Kavkazi (68.000), v evronski Rusiji snih (130.000), ostalo na raztreseno v manjših množinah po vseh pokrajinah sovjetske Unije.

V Italiji ter v navedenih narodnih državah srednje in vzhodne Evrope biva tedaj skupaj 8.683.000 Nemcev, ki uživajo vsi usodo narodnih manjšin. Od tega pa odnada na kompaktno naseljeno nemško prebivalstvo le zelo majhen del, dočim sestoji ogromna večina iz narodnih drobcev, raztresenih ali koloniziranih med drugimi, kompaktno naseljenimi narodi.

Slovanov je ostalo še vedno pod nemško vlado kakih 1.580.000 do 1 milijona 800.000, pri čemer se seveda ruska emigracija ne računa.

Politične beležke

— Vprašanja brez odgovora. Dr. Korošec mariborski laibžurnal ves po nepoglav vprašuje, kakor pač vprašuje vsakdo, ki je udarjen na si ne vé pomagati iz zadrege: «Ob zaključku verifikacijske debate ostanejo odprta naslednja vprašanja: Zakaj niso radičevci dala takih in podobnih izjav že pred leti? Zakaj se niso bili poglabili v delansko politično stanje vsaj lani ob prikliti Davidovičeve vlade? Kako bodo Hrvati sprejeli sedaj tako evolucijo svoje stranke? Kaj bo Pašić, odnosno kaj bodo radikali od svoje strani prispevali k sporazumu? In da reče, da mu ne bi porekli, vprašaje se to-le: «Kaj bo s takozvanim nacionalnim blokom, ki je no bistvu in no svojih delih blok in fronta proti Slovincem in Hrvatov? Ali bo Pribežević še ostal eksnert (strokovnjak) in referent za prečanske kraje? ... Ima hude brige ta Korošec laibžurnal. Če more dati tudi odgovor na svoja vprašanja, mu damo groš, ako pa ne more, — naj vprašuje dalje ...

— Poglavje o zaslugah. «Slovenec» na vse pretege pere gospoda poslanca Smodeja. Posedno hud je, ker se gosp. Smodeju očita, da je na Koroškem premalo delal in v najkritičnejšem času zapustil svoje rojake ter se preselil v udobnejšo Jugoslavijo. Skoflov list brani gosp. Smodeja, češ, saj je znano, da je moral zapustiti Koroško in šteje mu v posebno zalogo, da ga je avstrijski režim že v mirni dobi preganjal in se je moral radi svojega narodnega dela zagovarjati pred sodišči. Kar se je hvale tiče, se ona nanaša na trnjevo pot, ki so jo hodili v avstrijski dobi vsi odzgovorni uredniki naših listov in da je bil položaj odgovornega urednika «Mira» g. Smodeja v Celovcu še nekoliko neprijetnejši nego njegovih kolegov v Celju, Mariboru ali v Ljubljani, radi verjamemo. Odzgovorni uredniki si svojih neprijetnosti običajno niso šteli v posebno mučenštvo. To je ena stvar.

Druga pa je trditev, da je g. Smodej moral zapustiti Koroško. Kdo ga je prisilil? Ali je bil izgnan? G. Smodej je bil vikar celovskega kapitlja in dose-daj nismo slišali, da mu je bilo njegovo mesto nasilno odvzeto in da je bil izgnan iz Celovca in Koroške. Drugi duhovniki na Koroškem so v natežjih prilikah vzdržali in še držijo med tamnošnim narodom — zakaj tega ni storil gosp. Smodej? Najboljše v «obrambi», ki jo je napisal škofov list, na je — pozivanje na dra. Pivka. «Slovenec» se sedaj naenkrat hvali, da so mnogi njegovi (klerikalni) ljudje med vojno v fronti in za fronto delali isto, kar Pivko, in še z večjim uspehom! Isti «Slovenec» in njegova dična posestrina Koroševa «Straža» sta pa za časa volilnega boja dra. Pivka baš radi tega njegovega dela proglašala za «italijanskega špijona» in mu očitala, da je kriv smrti mnogih sto slovenskih rojakov! — Nikdar ne izmeriš globlin klerikalne morale in vsak dan te nauči spoznavati klerikalno perfidijo z nove plati.

— Še ne nehajo lagati. Nedeljski «Slovenec» znova ponavlja laž, da je JDS pred volitvami izdala in razširila letak, ki pod papeževim imenom, odnošno podpisom kardinala Gasparrija objavlja nekatere na sebi prav pametne in v interesu vere in cerkve ležajo nasvete duhovnikom in vernikom. Ponovno tudi zatjuje, da je bil letak tiskan v Delniški tiskarni «v veliki nakladi» in prinaša celo njegovo besedilo! Prvi je to iznesel prečastiti gospod Hohnice v parlamentu. Mi smo mu očitali, da laže — a mesto, da bi nas tožili, je prepuštil nadaljevanje kampanje «Slovenec». Danes smo o tej stvari prejeli dopis «Delniške tiskarne», ki pravi: «V naši tiskarni se letak, katerega besedilo z domnevnim podpisom kardinala Gasparrija objavlja «Slovenec» z dne 29. marca 1925, št. 71., ni nikdar tiskalo. K tej izjavi pristavljamo le še, da JDS tudi v nobeni drugi tiskarni ni dala niti v mali niti v veliki nakladi tiskati letake z omenjenim ali podobnim besedilom in ga je seveda še manj razširjevala. Trditve gosp. Hohnice in «dokazi» škofovega glasila ostanejo torej tudi še v naprej kar so bili od začetka do kraja, «lažnivi». V ostalem nam navedejo klerikalci in sam kral ali oseb, ki je za volilno agitacijo JDS take letake dobila in širila. Za vsak tak slučaj jim damo 10.000 Din nagrade. Kar se tiče stališča Vatikana napram politikuloži duhovščini, odnošno izjav vatičanske diplomacije zastopnikom naše države o zlorabi vere in cerkve, so bile «Jutrove» vesti točne in resnične. Če se klerikalci danes delajo, kakor da bi ne verjeli, naj njihovi poslanci v parlamentu stavijo interpelacijo na zunanjega ministra!

— Kdo je več dosegel? «Pravda», ki je glasilo opozicije, odkrito priznava, da so radičevci v izjavi Pavla Radiča rekli več, kakor pa v «sporazumu» opozicijskega bloka. «Pravda» sedaj sama prinoča, da naj vladna večina varuje to pridobitev. To pridobitev je treba oiačiti in omenjeni list meni, da za ta namen ni boljšega načina kot sodelovanje radičevcev v vladi. Potem prinaša razne kombinacije o možnosti sodelovanja radičevcev v vladi, ki so pa zaenkrat še brez podlage, ker morajo radičevci prei še potrditi svoje izjave tudi z delanji. Značilno na je, da opozicijski list, ki je v najtesnejši zvezi z Davidovičovo skupino, odkrito priznava, da je uspeh vladnih strank večji in popolnejši, kakor pa ga je moglo doseči dolgotrajno natezanje Davidovičeve politike. To priznanje je dokaz poraza tako zvane sporazumške politike, ki je radi svoje meglentosti morala preostati.

— Ali je postrženo ali pokošeno? Klerikalci nikakor ne morejo pozabiti blamaže, ki so jo doživeli v verifikacijski debati. Vsa javnost ve in v steno-grafskih zapisnikih Narone skupščine je dokumentirano, da so se posl. Smodej, dr. Hohnice in dr. Korošec z vso klerikalno stranko vred nesmrno blamirali, ko so skušali zakriti klerikalno zlorabo vere in cerkve, samo «Slovenec» ponavlja svoje nescem, da so bili demokrati «moralno tepeni». Podoben je tisti babi, ki se je že potapljala, na je še vedno molila iz vode roko ter mrgala možu z dvema prstoma, češ, da je trava postržena in ne pokošena. «Slovenec» prepušča, da še nadalje modruje, ali so klerikalne lumparije postržene ali pokošene, nam zadostuje efekt, kakršen je.

Iz demokratske stranke

Tajništvo priredi od 7. do 10. aprila 1925. VI politično šolo za ljubljansko oblast. Prijavilo se je tako lepo število udeležencev, da novih prijav radi pomanjkanja prostorov tajništvo ne more več sprejemati. Vsi ti gospodje, ki bi želeli še v politično šolo, naj blazovolijo potpeti do jeseni, ko bomo otvorili VII. politično šolo. Sploh pripominjamo, da je iz potrebe, ki se je pokazala nastala nujsnost stalnega održanja te institucije in to vsako leto najmanj v treh tednih.

Vse gospode, ki so bili pravočasno prijavljeni do nedelje dne 29. t. m. bo tajništvo obvestilo s posebnimi dopisi o početku tečaja in jim obenem posloja podrobna navodila za njihovo dopotovanje v Ljubljano.

Excella

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obl. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

palaca Ljubljanske kreditne banke

Po svetu

— Novi kardinali. Na ponedeljkovi seš tajnega konzistorija je imenoval papež nad škola v Sevilii in Granadi za kardinala.

— Razprava o armadni reformi in italijanskem senatu. Včeraj je italijanski senat prišel razpravo o armadni reformi. Maršala Cadorna in Diaz sta se izrekla z vso odločnostjo proti reformi, češ da odgovarja sedanjim razmeram je zadostno krepka aktivna armada. Cadorna je predlagal stalno armado, obstoječo iz najmanj četr milijona mož.

— Rumunska in garancijski pakt. Rumunska vlada je zavzemala dosedaj v vprašanju garancijskega pakta pričakujoče stališče. Odgovorni faktorji so namreč menja, da more interese vseh vzhodnih držav zadovoljiti le splošna kontinentalna garancijska pogodba. Ako pa ho to nemogoče doseči, potem bo Rumunija stremela za razširjenjem defenzivnega sistema in se naslonila na eni strani na Češkoslovaško in Jugoslavijo, na drugi strani pa na Poljsko. «Adeverul» in «Independence Roumaine» objavljata članke, iz katerih je razvidno, da je tudi Rumunija v velikih skrbah za svojo vzhodno mejo.

— Mehika in Zveza narodov. Po poročilih mehiških listov je mehiška vlada odklonila povabilo Zveze narodov za udeležbo na kongresu glede nadziranja trgovine z orožjem. Mehika namerava s tem demonstrirati proti svoji neupravičeni izključitvi iz Zveze narodov pri njenih organizacijskih razpravah.

— Nemčija za razorožitev pasu na obeh straneh Rena. Nemški zunanji minister dr. Stresemann je izjavil včeraj francoskemu berlinskemu poslaniku, da je nemška vlada pripravljena privoliti, da se vsavi v garancijsko pogodbo tudi odredba o razorožitvi pasu na obeh straneh reke Ren. Francija namerava na tej podlagi nadaljevati pogajanja.

— Zinovjev o slabih izgledih komunizma. Na zadnji seji izvrševalnega odbora komunistične internacionale je imel Zinovjev obširen ekspoz o položaju komunističnega gibanja, ki ga je karakteriziral s sledečimi besedami: Pot k revoluciji je veliko bolj posuta s trnjem in kamenjem, kakor smo pričakovali. Naše delo je zato veliko težje, vendar pa bomo kljub temu storili vse, da priborimo komunizmu zmago.

— Krasin o ruskih dolgovih Franciji. Pariški sovjetski poslanik Krasin je glede ruskih dolgov Franciji podal uredniku «Journala» sledečo izjavo: Sovjetska vlada nikakor ne more priznati dolgov carske vlade v celoti. Na vsak način je treba doseči v tem oziru kompromis. Vsled padca fran-ka in izgube poljskih ozemelj se mora skup na vsota vsehokor znižati. Ravno v izgubljenih poljskih ozemljih — je namreč uporabljeni glavni del izposojenih vsot za izgradnjo strateških železniških črt in trdnjav. Vrhutega je Francija zaplenila ruska posetva v Franciji, na podlagi mirovne pogodbe, sklenjene v Brestu Litovskem, pa je morala Rusija izročiti Nemčiji veliko zlata. Vse to je treba upoštevati in Rusija bo tudi skrbela zato, da se upoštevajo njene zahteve.

Za povzdigo Subotice

Izvajanje agrarne reforme v naši državi je prizadejalo med vsemi mesti najtežji udarec pač Subotici, ki ima zelo obsežna občinska posestva. Subotica je poleg tega zelo trnela pri razmešitvi z Madžarsko, kjer je bila prikrašena za velik del svojih občinskih zemljišč. Vsled tega je občina tako obubožala, da ni mogla investirati kapitala pri nobeni novi akciji, posebej ne pri zgradbi novih poslopij.

Subotički mestni svet se je z ozirom na ta dejstva večkrat obrnil na ministrstvo za agrarno reformo ter prosil, naj vrne občini del odvzete zemlje. Na ponovne intervencije se je ministrstvo vdalo in vrnilo Subotici 2800 oravov sveta, ki predstavljajo vrednost 40 milijonov Din. Občina mora to zemljo razdeliti na parcele in jih prodati. Izkušnje kaže, da mora oravah v prvi vrsti za zidavo gledališkega poslopja, velike atletičijske vojašnice, več šol, klavne za živino in za popravo občinskih ootov in cest.

Tako se bo s pomočjo države tudi Subotica polagoma dvignila na višino ostalih mest v Jugoslaviji.

Boginja zmage v Italiji

Obnovljena «dea romana».

Stari Rimljani so na vrhuncu svoje moči in slave častili «boginjo zmage». To je bil — kakor pripoveduje legenda — ogromen kip, ki je predstavljaval simbol rimskega vladanja na svetu. Ko je padel stari Rim, je izginila tudi «dea romana». Nihče ne ve, kje je danes pokopana pod razvalinami novega, modernega Večnega mesta. Iz stare legende pa nastaja sodobno delanje v taki-le obliki:

Italijanski kipar Zanelli je izklesal svojim rojakom v Rimu pravo pravcato «boginjo zmage». Kip je šest metrov visok, primerno širok in globok in tehta trideset ton. V njem je seveda upodobljena ženska figura.

«Boginja zmage» je namenjena za grob Neznanege vojaka, ki se nahaja v podnožju spomenika Viktorija Emanuela II. Savojskega. Radi velikanske teže se prenese kip v najkrajšem času iz delavnice do spomenika na posebnih valjarjih. Spomenik pa bodo odkrili dne 24. maja, na desetletnico italijanske vojne nanovej Avstro-ogrski monarhiji leta 1915.

Darujmo za sokojski Tabor!

Naši kraji in ljudje

Občni zbor Saveza srbskih dobrovoljcev

V nedeljo se je vršila v Beogradu XX. redna glavna skupščina Saveza srbskih dobrovoljcev. — Skupščina je otvoril predsednik Saveza g. Milan Pavličić, ki je poročal o delovanju glavne uprave v preteklem poslovnem letu. Po debati o bodočem delovanju Saveza je bilo sklenjeno, da se dne 21. julija proslavi 50letnica ustanka v Hercegovini pod vodstvom Petra Mrkonjića.

Te proslave se bodo udeležile številne korporacije iz cele države. Izvoljen je bil že sedaj pripravljalni odbor, ki ima med drugim tudi nalogo, da sestavi spominsko knjigo, ki naj bo opremljena s slikami pokrajin, kjer so se vršile ustaške borbe in v kateri bodo označena imena vseh onih junaških borcev, ki so padli v teh borbah za veliko idejo.

Sklenjeno je bilo nadalje, da se pozovejo vse dobrovoljske organizacije v naši državi, da v čim večjem številu sodelujejo pri tej veliki narodni proslavi.

Književni jubilej Pecije Petrovića

Kaj se pravi držati pero v roki celih petindvajset let in med tem časom pisati, pisati, neprestano pisati: novele, romane in drame — to ve samo tisti, ki je sam poskušal in spoznal, da je pisateljstvo zelo resno, odgovorno in naporno delo. Naporno tudi tedaj, če so produkti namenjeni zabavi in smeju. Biti humorističen pisatelj pa je dosti težje, kakor pisati resne stvari, kajti podajanje humorja je, dasi mora biti humoristu priročno, vendarle zelo serijozna zadeva. Bralci tega običajno ne vedo, ker niso takih muk nikoli poskusili sami.

Danes praznuje petindvajsetletnico svojega književnega delovanja znani liški pisatelj-komediofag Pecija Petrović. Začel je pisateljstvo kariero, ko mu je bilo 23 let. Takrat je bil še na tehniški, kjer je študiral vozno kulturo. Predstavil se je javnosti prvič v »Narodnih Novinah«, kjer je objavil novelo »Seoski roman«. Že s tem prvcem je vzbudil pozornost čitateljev. Pisal je krepak jezik in je znal vsako reč tako povedati, da je bil pravi užitek brati njegove proizvode. Kmalu so sledila nadaljnja literarna dela, povečini novele, katere so pozneje izšle v knjigi pod naslovom »Ispos naših brd«. Knjigo je založilo društvo »Hrvatskih književnikov« v Zagrebu. Pecija je obdeloval v svojih prozaističnih spisih kmečka vršanja, njegovi ljudje so bili dotraji, kjer je njegove drave domovine. Na zunanji robusnosti, v kóžu zaviti pa so bili Pecijevi junaki v jedru mehki. Trebalo je samo naiti pravo struno, pa so pokazali vse lastnosti svoje duše. Pecija Petrović jo je našel.

V svojem šestindvajsetem letu se je kotli Pecija dramatične snovi. Napisal je dramo »Rkac«. Odkril je namreč, da je mogoče ljudi nazorneje obdelati, če jih pusti govoriti kakor jih je videl in spoznaval v življenju. »Rkac« je odnesel popoln uspeh: Pecija Petrović je postal čez noč znan in slaven dramatik. To je pisatelja opogumilo, da se je zanj naprej posvetil samo pisateljstvu za oter. Sledila so dela: Ruška, Suza, Duše, Šuma, Mrak itd. Petrović je prišel na glas. Prejel je celo par nagrad za prvovrstna dramska dela.

Po seriji resnih dram se je približal komediji. Prva stvar v tej vrsti je »Ploha«, za katero je prišel »Vozel«, nato pa igra »Konica sena«. Zadnje čase je Pecija Petrović dovršil še dve igri, »Stojando« in »Zemlja«. Zadnja je bila še pred kratkim dokončana in se še

ni igrala. Petrovićeve drame so se uprizorile tudi na tujih odrih in so dosegle posebno na Češkem zelo lepe uspehe. Sedaj se prestavljajo v nemščino.

S svojim pisateljskim uspehom je Pecija Petrović lahko prav zadovoljen. Samo v Zagrebu so doživele njegove stvari nad sto uprizoritev. Igrale na so se tudi v Beogradu, Ljubljani, Osijeku, Trstu in zlasti pogostoma v provincijalnih krajih na Hrvaškem, kjer so jih gledalci vselej navdušeno sprejeli. Pecija Petrović živi danes v Zagrebu. Dodeljen je kot gozdarski strokovnjak šumarskemu oddelku, njegov poklic pa je pisateljstvo. Čvrstemu književniku, ki še ni petdeset let star, želimo, da še dolgo obdrži pero v roki ter mu od srca voščimo »Na mnoga leta!«

Novo edinstveno jugoslov. udruženje »Naša krila«

V prisotnosti zastopnika ministrstva voine in mornarice, generala Stanoilovića, častnega predsednika Aero-kluba g. Ljube Jovanovića, v prisotnosti delegatov iz Zagreba in Novega Sada in pred ogromnim številom članov, se je vršila v nedeljo v Beogradu IV. letna glavna skupščina Aero-kluba.

Najprej je bilo na dnevnem redu čitanje zapisnika o delovanju Aero-kluba v preteklem poslovnem letu. Zborovalci so toplo odobraval delo glavne uprave, ki je s svojim iniciativnim in uspešnim delom mnogo pripomogla do tega, da vlada danes že v celoti državi veliko zanimanje za patriotične cilje našega Aero-kluba.

Zborovalci so izrekli vladi svojo toplo zahvalo za njeno podporno delo, kajti udruženje je prelo lepo subvencijo v znesku 1.200.000 Din, ki ga prejema v mesečnih obrokih po 100.000 dinarjev iz proračuna ministrstva voine. Razen tega je vlada odobrila še izredno subvencijo v znesku 500.000 Din, ki se porabi v široke propagandistične svrhe v naši državi. Nadalje je klub storil bazo za ustvaritev domače zrakoplovne industrije, vzbujal zanimanje za aviatiko potom svojega lepo urejenega propagandističnega časopisa »Naša krila«, vršil kontrolo nad celokupno aviatiko v državi in sodeloval tudi na mednarodnih aviatičnih kongresih.

Na dnevnem redu letošnje skupščine je bila tudi važna točka o izpremembi pravil. Klub je prišel do prepiranja, da zamore še uspešneje prosvetati, ako proširi svoje delovanje na celo državo in baš radi tega je glavna skupščina sklenila, da se sedanji naziv društva izpremeni v nov edinstveni naziv za celo državo »Naša krila«. Končno je bil še izvoljen novi odbor, kateremu načeljuje kot predsednik princ Pavel.

Po umoru milijonarja v Čačku

Pred dnevi smo pisali o umoru multimilijonarja Arsa Ilića iz Čačka v Srbiji. Oblast doslej še ni našla storilce, zaprla pa je več moških, o katerih sumi, da bi utegnili biti zapleteni v umor. Poročevalci beograjskih dnevnikov, ki so odpotovali v Čačak, priobčujejo sedaj nekatere prav zanimive podatke iz milijonarjeve prošlosti.

Multimilijonar Arsa Ilić ni bil običajen seljak. Svoje čase je študiral gimnazijo in teologijo ter se je šolal celo v Petrogradu. Iz Rusije se je vrnil domov v Srbijo, kjer je nekaj časa poučeval teologijo v Beogradu. Že takrat se je nagibal k čudaštvu. Bil je profesor na beograjski gimnaziji, živel pa je tako, da so njegovi stanovski tovariši čutili potrebo večkrat intervenirati pri gimnazijskem ravnatelju radi njegovih načina življenja. Na periferiji mesta

je stala neka hiša, ki je bila prazna in brez oskrbnika. Arsa Ilić se je seznanil s njenim gospodarjem in ta mu je hišo prepustil v svobodno uporabo pod pogojem, da jo čuva. Može se je vselil vanjo. Hišni lastnik mu je poleg tega dal tudi hrano: vsak dan hleb kruha in kos jagnjeta ali prešiča, kar je pač sam imel na mizi. Arsa je živel cigansko življenje. Enkrat je celo moral intervenirati prosvetni minister, ki ga je opozoril, da se ne spodobijo živeti tako državnemu uradniku, ki bi moral živeti zgledno, da ga šolska mladina lahko posmerja.

Iliću pa je bilo zelo težko ločiti se od suhega kruha in kosa mesa, katerega je vsak dan dobival zastoni. Raiši kakor miloščno je pustil službo. Čez nekaj časa je odšel v Čačak, kjer se je zaval s svojim sorodnikom Ljubo. Z njim je osnoval trgovino, od katere sta skopila živeža. Kako sta moža prišla do milijonskega premoženja, ne ve nihče natančno pojasniti. Znano je le to, da sta imela prva leta opraviti z nekim trgovcem, ki je potem nenadoma umrl in po katerem sta podedovala vse premoženje.

Arsa in Ljubo sta živeža pravcaro beraško življenje. Nosila sta cenejše obleke, hranila sta se s čebulo in skorjami, stanovala na sta v vlažnem podzemlju. Leta in leta sta životala, kakor da nimata počenega groša. Kipovala na sta vedno nanovo zemljo in poslopja in sta veljala posebno v očeh čačanskih meščanov za najimovitejša človeka.

Lani je Ljubo, katerega so znanci imenovali »Coro«, nabodel vol. Mož je bil tak skod, da ni poklical »dravnika«, temveč je odšel v neko bližnje kopališče, misleč, da je bo na ta način »kaj in zastoni pozdravil. Ostal je sam seveda samo nat dni, ker se mu je zdelo škoda denarja, in potem je našel nazaj domov. Umril je in Arsa ga je pokopal kakor da ni na svetu lesa niti za eno rakev.

Kakor sta brata živeža, tako sta tuji umrli. Nič nista pokazala za življenje, nič ni ostalo za njima po smrti. Morilec Arse Ilića je izginil brez sledu, odnesel je gotovino, vrednostne papirje in druge dragocenosti, za katere ni skoro nihče vedel. Ostale so samo nepremičnosti, razsežna polja, gozdovi, pašniki in hiše, za katere se sedaj pulijo preostali sorodniki.

Ribiško pismo

Da ne nastane v javnosti mnenje, da Ribničani že davno ni več pod božjim solncem, čeprav nam isto skrivajo svoje lice iz strahu nad grehi in napakami, ki nas spravljajo od časa do časa tudi v konflikt s paragrafi, kakor našega prvega občinskega svetovaleca, ki je moral s stolca, katerega je zasedel v čast in slavo božjo, ne pa v občo korist, sprejmite, g. urednik tudi iz našega trga nekaj novic.

Pri oddaji ribniškega lova v zakup, se je zameril tržanem g. župan, ki drugače tudi kot pek skrbi, da nismo odjemalci ravno presiti kruha. Njegove zemlje in preste delajo namreč čast sedanjemu mesecu, ki drugič ravno ni suh.

Tudi pretekle volitve so nas spravile prescej iz tira. Sedaj si lahko belimo glave, študirajo, kdo je volil Nacionalni blok, kdo je bil sporazumaš itd. Problem vrhu problema. Toda politika je grda beseda in nehvalna stvar. Lepša je kultura.

V preteklih zimskih mesecih smo se prescej gibal. Od »Minarja in njegove hišice« na Vseh svetih do Silvestrova večera, ki je pokazal, da je mogoče v Sokolu res lepo in animirano družabno življenje, od gostovanj sodrškega dramatičnega odseka Sokola z igro »Pri luči«, ki pa nima posebne literarne vrednosti, ker je preveč tendenčna, smo prišli do »Petrovićovih poslednjih sanj«. V januarju jih je igrala naša mladina s pomočjo nekaterih odraslih, toda še danes so pred nami ljudski prizori te lepe igre. Moralni in gnotni efekt sta bila zadovoljiva. Moralno nedvomno večji od drugega. Podružnica Jugoslovske Matice vsa čast, da je združila pri igri vse naše najboljšje kulturne delavce v plemeniti tekmi dela za narod.

Občni zbor podružnice Jugoslovske Matice pa je pokazal, da nima v trgu ravno prevelikih simpatij. Toda bojko ni na me-

stu. Na mestu je le stvarna kritika iz obraza v obraz. Občni zbor Čitalnice je nasprotno dokazal, da smo malenkostni in da podlegamo lokalnim vplivom brez stvarne podlage. Dal Bog tudi njej regeneracije, ki pa je ne podpirajo izpadi proti stanu, ki lahko ponosno zre na svoje kulturno delovanje. Učiteljski stan ni nikak »ksindel«, to naj si zabeležijo v album vsi, ki mentijo s tem obnoviti in preroditi čitalnično delovanje.

Občni zbor Sokola ni prinesel ničesar novega. Odbor je deloma prenovljen. V novi telovadnici ga čaka obilo dela pri vzgoji naraščaja, v katerem leži boljša bodočnost društva. V kratkem privodi Sokol »Rodo-ljuba iz Amerike«.

Državni higijski zavod je priredil 18. marca za šolsko mladino izborno uspešno predavanje o alkoholu. Oficialni g. Puhar je mladini, ločeno po starosti, dopoldne in popoldne krasno predaval o pogubnem vplivu alkohola na človeški organizem in o katarstičnih posledicah neizmernega pitja za družine, narod in državo. Predavane so posvajevale sklopične slike iz življenja. Mladina je sledila predavanju z največjo pozornostjo in upamo, da besede niso padle na kamenita tla. Na praznik Sv. Jožefa so pa bila predavanja o alkoholu in jetiki. Udeležba je bila častna in je pokazala, da ima ljudstvo smisel za resna predavanja in da se zaveda ogromne važnosti spoznavanja dveh največjih sovragov človeštva — alkohola in jetike.

Kakor vidite, živimo in ne zasostajamo v ničemer za drugimi kraji, iz katerih beležijo kronisti vsako malenkost. Živimo pač zase, čeravno naše življenje zato ni nič manj zanimivo.

Občni zbor Jugoslovske Matice v Mariboru

Maribor, 31. marca.

Danes zvečer se je vršil v nabito polnih prostorih restavracije Narodnega doma peti občni zbor podružnice Jugoslovske Matice v Mariboru. Ob pol 9 je prof. Ribarič otvoril občni zbor, sklican za 20. uro. Takoj v početku se je oglašil k besedi dr. Reisman, da bi stavljal formalni predlog, a se je predsednik obotavljal dati mu besedo. Končno je dobil dr. Reisman besedo ter je izjavil, da je prof. Ribarič pred volitvami oddolžil mesto predsednika, radi česar je predlagal, naj vodi občni zbor podpredsednica gospa dr. Lipoldova. Prof. Ribarič je temu ugovarjal in izjavil, da je oddolžil predsedstvo samo do 8. februarja. Protestiral je proti formalnemu predlogu dr. Reismana in končno izjavil, da zaključuje občni zbor. Prof. Ribarič je pozval vse, ki se z njim strinjajo, naj zapuste zborovnico ter je odšel v spremstvu soproge z vzlikom: »To je kultura samostojnih demokratov v Mariboru! Za njim je odšel edino dr. Rapotec«.

Ob 21. je otvorila občni zbor podpredsednica g. Lipoldova. G. Faganelli je podal obširno tajniško poročilo ter uvedoma omenjal, da praznuje tekašnja podružnica JM petletnico svojega obstoja. Podružnica šteje 1326 članov, od katerih jih redno plačuje članarino okrog 600. Med umrlimi je omenjal dr. Medveda in dr. Rosino, ki so se iz zborovalci spominjali s slava-lilici. Glede društvenega dela je omenjal, da je društvo sodelovalo ob priliki dinarskega dneva za westfalske Slovence, nadalje pri drugem dinarskem dnevu ob obletnici rapalske pogodbe ter je vodilo razprodajo tombolskih kart druge književne tombole. Med drugim je poročal, da je podal bilni predsed. prof. Ribarič na šestih odborovih seji dne 12. jan. 1923, ostavko.

Nato se je oglašil k besedi g. Mohorko ter izrazil željo odbora, da naj občni zbor pozdravi bivšega odbornika in sedanjega poslanca dr. Pivka, kar se je vzelo na znanje. Blagajniško poročilo je podal g. Julije Novak. Iz tega poročila posnemamo, da je mariborska podružnica poslala v Ljubljano osrednjemu društvu nad 50.000 Din. V imenu preglednikov je nato predlagal g. Volčič odboru absolutorij, kar je bilo soglasno.

Senzacija za Ljubljano
Prednaznanilo
4., 5. in 6. aprila
Emil Januške (Haran al Rašid), Conrad Veldt (Ivan Grozni), Werner Krauss (Jack Rasparat), Wilhelm Dieterle (.....)
Najbolj fantastični film te seziže:
Kabinet voščenih figur
Opozarjamo Vas na že razstavljenе slike!
Elitni Kino Matica

LJUBLJANSKI DVOR

Kino Telefon 730.

Danes
Marcella Albani
v kretni žalo gri
„Guillotine“

Liborni naravni posnetki iz Pariza!
Rezervirajte vstopnice telefonično št. 730, katere dobite brez čakanja in truda v pisarni Mladini vstop ni dovoljen.
Predstave ob 4., 6., 8. in 9.

sprejeto. Pri volitvah je bil na predlog dr. Snuderla izvoljen za predsednika ravnatelj g. Stanko Detela, za podpredsednika ravnatelj g. Kejžar. Oba sta med burnim odobravanjem prevzela poverjeni jima mesti. Dr. Lipold je zatem stavljal odboru predlog, o sklenjenju odbora. V tozadevno debato so posegli med drugimi dr. Snuderl, g. Mohorko, dr. Reisman in dr. Boštjančič. Končno je bil sprejet predlog dr. Snuderla, ki je predložil listo širšega odbora. Ta lista je bila razen dveh glasov soglasno sprejeta. Predlog g. Volčiča, da naj oba delegata za pokrajinski občni zbor imenuje odbor, je bil sprejet. Pri slučajnostih se je oglašil k besedi dr. Reisman, ki je predlagal, naj se v bodoče sprejemajo v Gospodinski koledarček samo inserati slovenskih tiskov ter je kraja nabiranje inseratov nemških tiskov, kar je v prošlem letu po ugotovitvi v tajnišnem poročilu izvrševal bivši predsednik Ribarič. Končno so govorili ob splošnem odobravanju o delokrogu Jugoslovske Matice načelnik g. Mohorko, dr. Kukovec in drugi, nakar se je občni zbor zaključil.

Ne kupi

prej blaga za moško obleko, dokler si ne ogledaš Specialno zalogo češkega in angleškega sukna 1614-a

na Mišičevi cesti št. 4 v Ljubljani
Cene tovarniške. Jos. p. Ivančič. Največja izbira. Na veliko. Na malo.

Vesti iz Prekmurja

Imenovanja. Kot postajenačelnik v M. Sovboti je nastopil službo g. Vrančič, dočim je bil dosedanj postajenačelnik, g. Cepuder, premeščen v Zidani most. — G. Miha Blaznik, davčni praktikant je premeščen iz M. Sobote na otok Krk, v M. Soboto pa sta premeščena gg. davčna oficila Stefan Krašmer in Rudolf Lotrič.

Križevci v Prekmurju. G. Geza Hartner nas je v eni zadnjih številkih svojega pasivnega »Szabadsgaga«, ki ga izdaja s kreditom Narodne banke, v pesniški obliki napadel, češ da smo se mi, nekdanji tako ponosni Križevčani, prodali Narodnemu bloku in oddali svoje krogičke zanj, obljabljeni podpore pa da nismo dobili. Kakor g. Hartner sam najbolje ve, se mi mislo nikoli prodali, pač pa je naša občina dobila podporo iz fonda za objemne občine še pred volitvami izplačano. Narodni blok pa je dobil pri nas zato tako lepo število glasov, ker smo uvideli, da je to edina vlada, ki je za nas nekaj storila in vemo, da bo storila še več ne samo za Križevce, ampak za vse Prekmurje.

Puščni. Krajevna organizacija JDS v Puščini je imela v nedeljo, 29. t. m. redni občni zbor. O političnem položaju je poročal zastopnik sreškega odbora v M. Sovboti, izvoljen je bil večina stari odbor z g. gerentom Stefanom Kiharjem na čelu. Sprejele so se tudi razne resolucije, tako da se naj ohranijo drevesnice in trtnice v naši oblasti, ki se baje naberavajo ukinit, da se naj ustanovi nižja kmetijska šola v Rakčianu v Prekmurju ter da se naj odpravi izvozna carina za živino in se v trgovski pogodbi z Avstrijo izposluje nizka carina za prekmursko živino, ki je glavni vir naših dohodkov.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 124.

Salonski film poln nemožnih močností
24 ur gentleman
v glavnih vlogah
šarmantna Grete Reinwald in predrni Carlo Aldini
Predstave ob pol 4., 5. pol 8. in 9. uri

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama
Sreda, 1.: »Izgubljene duše«. F.
Četrtek, 2.: »Vdova Rošlinka«. D.
Petek, 3.: Zaprti. (Generalna vaja.)
Sobota, 4.: »Lizistrata«. Premijera, Izv.

Ljubljanska opera
Sreda, 1.: »Don Juana«. B.
Četrtek, 2.: Zaprti.
Petek, 3.: »Bohema«. A.
Sobota, 4.: »Mignon«. C.

Mariborsko gledališče
Sreda, 1.: »Baron Trenk«. D. Premijera.
Četrtek, 2.: »Peterček«. B. (Kuponi) Zadnji v sezoni.

Osterčev koncert v Mariboru

V soboto se je vršil v slavnostni dvorani mariborskega učiteljskega intimiti koncert, na katerem so se izvajale skladbe mlade nadarjenega skladatelja Slavka Osterca. Sodelovali so: g. Apihova (klavir), g. Ašič (tenor), godalni kvartet iz Celja (gg. Vidmajer, Fink, Osterc, Wohlrowitz) in mariborska vojaška muzika pod vodstvom kapelnika g. Herzoga. Osterčevi prvenci s

katerimi se nam je predstavil, so zanimivi in po obliki in po vsebini. Izraz so sveže stile skladateljevega hotenja in iskanja ter prostosti njegove fantazije. Impresije za klavir so zanimive skice, izmed katerih je najbolj učinkoval Pustni kles. Ga. Apihova jih je odigrala s svojo priznano tehniko in globokim umevanjem. V samospetih, ki so povsem originalni, se krije glas in spremljava, kateri pa daje Osterc prednost. Na splošno prevladuje recitativ. Najlepši sta bili »Mene ni požela kosa« in »Cicifuje«. V kvartetu se pozna precejšnja neenotnost in iskanje. Vendar so neznani lirčni odstavki učinkoviti. Najbolj pomeben sta orkestralni točki, v katerih se posebno odlikuje pestra instrumentacija, kar kaže, da bo pravo polje nadarjenega skladatelja — orkester.

K. C.

Beethovenova VII. simfonija je pravzaprav glavna točka simfoničnega koncerta, ki ga priredi orkestralno društvo Glasbene Matice v četrtek, dne 2. t. m. v Unionski dvorani. VII. simfonija je ena najlepših del nemškega Beethovna, ki je v vsaki svoji temi tako prikupljiva melodijozna in lahko razumljiva, da navduši njeno ljubečo vsako-

ga ljubitelja glasbe, četudi ni strokovnjak. Iz zgodovine njenega izvajanja bi omenili sledeče: Komponirana je bila leta 1812, prvič izvajana pa 8. in 12. decembra 1813. leta na dobrodelnem koncertu, h kateremu je zanašala vstopnina 5—10 gld. Delo je dirigiral sam Beethoven, sodelovali pa so najznamenitejši dunajski glasbeniki. Že pri prvem izvajanju je delo tako izredno ugajalo, da so se morali posamezni deli ponoviti. Na našem koncertu dirigira simfonijo Škerjanc, ki je naštudiral poleg simfonije tudi ostali program tega koncerta. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

Mladinski koncert v Ljubljani. Danes v sredo ob 6. zvečer vrši se mladinski koncert, katerega priredi orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani. Spored izvajajo orkester, broječ 60 članov pod vodstvom skladatelja Škerjanc. Vstop je dovoljen samo dijakom in dijakinjam proti temu, da kupijo spored, ki stane 3 Din. Spored se prodaja v Matici knjigarni.

Na dobrodelnem koncertu na korist Deležja in materinskega doma kraljice Marije v Ljubljani nastopi provokator šolski orkester Glasbene Matice v Ljubljani pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Orkester šteje enajst I. vtolin, deset II., štiri vtjole, tri čela in dva kontrabas, skupaj 30 mladih in navdušenih Maticinskih gojencev, ki so velik del svojega prostega časa posvetili glas-

beni umetnosti ter se s svojim prvim nastopom postavili v službo te plemenite akcije za našo mladino. Na ponedeljkovem koncertu igrajo 5 komadov, med njimi znano Haydnovo otroško simfonijo za godalni orkester. Kot posebno novost pa izvirno Santlovo »Molitev« za otroški zbor in godalni orkester. Občinstvo opozarjamo na ta koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji v Matici knjigarni.

Premijera v ljubljanski dramti bo v soboto, 4. t. m. Uprizorjena bo provokator slovenskem odru Aristofanova komedija »Lizistrata«. Slovenski tekst je prevod beške prirreditve Alfonza Breske. Sodelujejo gg. Medvedova, Nablocka, Šarčeva, Vera in Mira Danilova, Levar, Peček, Kralj, Skrbinec, Povhe, Cesar. Glasbo je zložil g. Balatka.

Repertoar beograjskega Narodnega gledališča, o katerem smo že poročali, da se presenljivo hitro boljša, odkar stoji dram na čelu naš rojak g. Pavel Golia, obsega v tekočem tednu naslednje komade: Zlatni mešan (Molière); premijera je bila v torek zvečer, komedijo je režiral Vereščagin iz Novega Sada); Pikova dama, Kean, Poljub (Smetana); opera se izvajala v Beogradu prvič; Antigona (Sofokles); premijera v soboto, dne 4. aprila, Fra Diavolo. V dvorani »Manceža« igrajo Dickensovo božično povest »Čvrček za počjo«. Jasličko-

vičvo »Pripovedko o Sonjini«. Predčevro »Golgota« in Nicodemijevo komedijo »Scampolo«, ki pride kmalu tudi na ljubljanski oder. Vsebinsko kaže torej beograjsko gledališče zadnje čase res lep napredek.

Proslava književnega jubileja Pecije Petrovića v Beogradu. V soboto dne 28. marca je proslavila beograjska drama književni jubilej priljubljene komediofaga Pecije Petrovića. Uprizorila je njegovo komedijo »Ploha«. Avtor je predstavil prisostvoval osebo ter je bil deležen prisrčnih ovacij. Vsi beograjski listi so ob tej priliki podarjali Petrovićeve zaslage za srbohrvatsko dramo in niso pozabili povedati važnega dejstva, da je Pecija Petrović eden onih redkih naših književnikov, kateremu se je posrečilo premagati zapreke raznih struj in strank, takšno da ga ves narod smatra za svojo duševno last, na katero je ponosen.

Naša knjiga na mednarodni razstavi v Florenci. Ministrski svet v Beogradu je dovolil prosvetnemu ministru potrebni kredit za udeležbo naše države na mednarodni razstavi knjig v Florenci. Radi lažjega zbiranja razstavnih predmetov se je v Beogradu obrazložil poseben odbor s potrebnimi pododbori. Vsi predmeti, ki poidejo na razstavo, bodo naštetji v abecednem redu v posebnem katalogu, ki ga izda prosvetno ministrstvo na državne stroške. Re-

Domače vesti

Današnji radio

Ljubljana, 1. aprila.

Radikalni so ponudili dr. Koroscu vstop v vlado in v pravoslavje.

Ob zaključku našega lista je bil iz zagrebških zaporov izpuščen do nadaljnjega izpametovanja Stipa Radič. Že od 8. zvečer Radič neprestano prepeva »Bože pravde«. Dr. Maček in tovariši so se priključili, da znajo ravno tako dobro peti.

Dr. Vladimir Ravnihar je prejel Nobelovo nagrado za desedno napredno politiko.

Jugoslovanski klub je v spomin svoje parlamentarne zmage pričel danes piti črno kavo, narejeno iz jelačnovine ciklorije.

Der weltberühmte Maček uživa že štirinajst dni gostoljubje v Jugoslovanski tiskarni.

Prezvišeni so kupili kino, ki bo predstavljal križev pot klerikalne stranke v Narodni skupščini.

Kardinal Oašper je došel v Ljubljano, da vodi treščkavo o razkritju svojega novorenežeta letaka.

Posl. Smedej je bil odlikovan z ordenom Dolgega Jezika z brento. Orden se nosi na hrbtu. Prine mu ga na slovesen način Nastas Petrovič.

Sprejel M. A. C.

Položnice smo priložili zadnje dneve vsem naročnikom, katerim je potočila naročnina. Prosim jih, da vplačajo naročnino za naprej takoj prve dneve, ker bi drugače morali »kociti« delo, sebi pa povzročili neprivlačno.

Upravništvo »Jutra«.

* Kralj zopet v Beogradu. V nedeljo popoldne se je kralj s kraljico iz Topole vrnil v Beograd. Ob štirih popoldne je sprejel v avdienci ministrskega predsednika Pašiča in pozneje je ministra Ninčiča, ki sta mu poročala o položaju. Kraljica je potočila od-potovala v Bukarešto. Včeraj je kralj sprejel v avdienci skupščinskega predsednika Marka Trifkovića.

* Poset češkoslovanskih parlamentarcev. V parlamentarnih krogih se govori, da bo skupščinsko predsedstvo v kratkem povabilo češkoslovanske parlamentarce na poset skupščine, da se tako vrne poset naših poslancev v Pragi.

* Promocija. Na zagrebški univerzi je bil g. Anton Grebenec promoviran včeraj za doktorja vsega zdravilstva.

* Mednarodni profesorlji kongres v Beogradu. Kralj Aleksandar je prevzel pokroviteljstvo nad mednarodnim kongresom srednješkolskih profesorjev, ki se bo vršil meseca avgusta v Beogradu.

* Polkovnik Pavle Jurisic. Kakor nam brzojavljajo iz Beograda, se je včeraj tam ustrelil polkovnik v p. Pavle Jurisic. Pokojni je bil znan širom domovine kot taktik Narodne odbrane in odlični nacionalni delavec. Pavle Jurisic je bil sin pok. generala Sturma - Jurisica enega najslavnejših oficirjev one srbske vojske, ki se je v prošlih desetletjih tako hrabro tolkal s Turki. Mladi Jurisic se je odlikoval v svetovni vojni ter je v razmeroma mladih letih dosegel polkovniško dostojanstvo. Kaj ga je zgnelo v smrt iz brzojavke ni razvidno. Sim patičnemu možu ohrani Domovina hvaležen spomin.

* Švicarski profesorji in novinarji v Beogradu. V ponedeljek je prispela semkaj švicarska naučna ekspedicija, obstoječa iz 150 članov, večina profesorjev, učiteljev in novinarjev. Od novinarjev se nahajajo v eksperimentalni uredni »Neue Zürcher Zeitung«, Klefich, urednik »National Zeitung«, Oton Kleiber iz Basla in prof. Oton Wahl, književnik in vseučiliški profesor v Curihu. Švicarji se nahajajo na študijskem potovanju in so krenili iz Beograda v Solun.

* Grobnica pokojnega dr. Gregorčiča. Kakor javljajo iz Gorice, je tamkajšnji stavbenik Josip Mozetič na lastne troške zgradil na štandreskem pokopališču betonirano grobnico za pokojnega dr. Antona Gregorčiča. Predvčeršnjim so njegovo truplo prenesli v novo grobnico. Gorški Slovenci zbirajo sedaj prispevke, da postavijo dr. Gregorčiču dostojen spomenik.

* Jugoslovanski konzulat na Reki. Ustanovitve našega konzulata na Reki so z veseljem pozdravili vsi, ki so preživeli težke dni v tem mestu. Konzulat se je končno nastelil v svojih prostorih, ki so popolnoma

preurejeni in se nahajajo v poslopju Hrvatske čitavnice na Korzu. Prošli četrtek je na poslopju zaplapolala jugoslovanska trobojnica ter je bil izbošen napis z našim državnim grbom. To so prvi emblemi Jugoslovenov na Reki.

* Volitve za osrednji urad za zavarovanje delavcev odgojene. V zakonu o dvanajstih letih je ministar za socialno politiko dobil pooblastilo, da odgodi volitve za osrednji urad in okrožne urade za zavarovanje delavcev in imenuje nova ravnanstva, ker se dosedanja niso izkazala za sposobna. Med ministroma Gjurčičem in dr. Žerjavom se je predvčeršnjim vršila konferenca zaradi novelliranja zakona o zavarovanju delavcev zlasti v tem smislu, da se rudarji izvzamejo iz splošnih določb, ker so zanje organizirane bratovske skladišnice. Ministra sta se sporazumela, da se meseca maja predloži novela o zavarovanju delavcev.

* Za sejmario. Sejem v Veliki Poljani pri Ribnici se ne vrši na veliki petek dne 10. aprila, temveč v sredo dne 8. aprila.

* Sadržajski odbor za okraj Radovljica priredi v nedeljo dne 5. aprila v Koroski Beli celodnevni sadržajski cepilni tečaj. Odbor vabi vse iz okolisa Koroske Bele, osobito mlajše posestnike in mladeniče, da se udeležijo tečaja v čim večjem številu. Udeležencem se priporoča, da prinese s seboj cepilno orodje.

* Orlovski baharja. Iz »Slovenčevega« poročila o letnem zboru mednarodne unije katoliških teoloških društev, ki se je prošli teden vršil v Parizu, posnemamo, da je na njem bila zastopana tudi Jugoslavija, ki da premore 294 katoliških teoloških društev s 140.000 katoliškimi teološkimi. To je briljantna številka, ako se uvažuje, da ima glasom istega poročila Češkoslovaška 1200 takih društev, a vendar tudi le 140.000 članov; nadalje Italija 400 društev in komaj 40.000 članov ter Francija 2200 društev in komaj 300.000 članov. Še briljantnejše pa je, da Jugoslavijo zastopajo v tej uniji edine slovenski Orli, kajti »Slovenec« sam pravi, da je Hrvatska (menda se kot stara mirotna republika) šele zaprosila za vstop v unijo, na jugu dalje pa Orlov. Se v zraku so redki. A slovenski Orlov da je torej 140.000, učenjenih v 294 društev? Saj Jugoslov. sokolski savez šteje »komaj« 405 društev z okroglo 75.000 člani. Koga torej na bojem katoliškem svetu hoče »Slovenec« plačati s takimi številkami in s čegavim perjem se šopirijo njegovi orlovski tičji?

* Tako je. Citamo v hrvatskih novinah, da sta se po končani debati v Nar. skupščini prav prijateljsko pogovarjala Pavle Radič in hudi radikali Kosta Majkić. »Poznate me, Kosta, še iz Prage — pravi Pavle — kjer sem tudi jaz bil član Sumadije...« »Vidiš brate, tako je, — odgovarja Kosta Majkić — kako ne bi bili en narod, ko se že šest let v istem jeziku prepiramo o tem...« Kosta Majkić je povedal dobro, a ne točno. Šele po šestih letih so prišli Hrvati se pripraviti v Beograd in se zdaj vda v živem jeziku. Edino naši tigri pa še menijo, da bodo z rjovenjem ubranili svojo avtonomijo in »preprečili« narodno edinstvo. Menda jih res skomina le po takšnih argumentih kakor so padaši po znani Bazalovi provokaciji.

* Elektrifikacija ptujskega polja. V nedeljo je prvič zažarela v vasi Zlatolčje pri Ptuju elektrika, ki je bila priključena na daljnovod falske elektrarne v Ptuj. Ob tej priliki se je vršila v Zlatolčju lepa domača veselica.

* Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval učiteljski zbor Sv. Jurij ob Ščavnici Din 100.— mesto venca na grob blagopokojne ge. Marije Kocmutove. Iskrena hvala!

* Savinjska podružnica SPD. ima v soboto dne 4. aprila t. l. ob 8. zvečer v Narodnem domu v Celju svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

* Dr. Skrlj v zaporu. Včeraj dopoldne je bil bivši zagrebški župan dr. Skrlj pozvan na policijsko ravnanstvo, kjer so mu sporočili, kar je že sam dobro vedel: da je bil radi nedovoljene nošnje orožja obsojen na 14 dni zapore. Policija je kakor znano prilikom hišne preiskave našla pri dr. Skrlju vojaško pištolo, a nikakega orožnega lista. Dan nastopa kazni se je približal včeraj, zato je dr. Skrlj kar ostal v zaporu.

* Smrt v goreči hiši. V Splitu je preteklo soboto pogorela hiša, v kateri se je nahajala restavracija »Beli orao«. Družine iz

Nikola Zec v Zagrebu. Član dunajske državne opere, basist Nikola Zec je došel v Zagreb, kjer nastopi parkrat zaporedoma v Mozartovih operah. Prvič bo pel v četrtek, ko nastopi v »Ropu iz Seraila«.

Smrt gledališkega igralca. V Osijeku je preminul 62 letni igralec Milivoj Barbarić. Pokojnik je bil celih 22 let član zagrebškega gledališča ter je nastopal v karakterni stroki. Zadnja leta je igral v Osijeku.

Dve gostovanji Vike Englove v Osijeku. Znana in priznana operna pevka ka Vika Engel-Mošćinski iz Zagreba je gostovala v nedeljo v Osijeku. Pela je vloga Santuzze v Mascagnijevi »Cavaleriji rusticana«, danes v torek pa nastopi v Puccinijevi »Tosci«.

Zanimiv koncert pevskega društva »Ilirija« v Trstu. V nedeljo, dne 5. aprila priredi tržaško pevsko društvo »Ilirija« koncert, na katerem se bo izvajal naslednji program: Lajovic: Pastirski; Adamić-Kokor: Ljubzen brez upa, Na gori: Adamić: Kje si držiš, Uspavanka, Jurjevanje; Mokranjac: Druga rukovet; Adamić: Mlad junak po vasi jezdi; Lajovic: Medved z medom.

Novi balet Kresimir Baranovića. »Cvet je male ide«, katerega je po Andersenovemu tekstu priredila znana plesalska družina Proman v Zagrebu in za katerega je zložil muziko kapelnik Baranović po starih dunajskih motivih, je prišel v nedeljo prvič na zagrebški oder in je bil mnogo odnava.

VI MEČETE VAS DENAR SKOZ OKNO!

če kupite nogavice brez žiga „ključ“, ker eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro, zeleno ali zlato)

„ključ“

traja tako dolgo kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričate se!

Van Kaster kakao

zgornjega nadstropja so v zadnjem hipu rešili skozi okno. Kuhinjski pomočnik Mate Gotovac pa je zgorel v svoji sobici.

* Letalska nesreča v Novem Sadu. V bližini Beske je v ponedeljek padlo letalo, katero je vodil poročnik Drakulić iz Novega Sada, iz znatne višine na tla. Drakulića so v nezavestnem stanju prepeljali v bolnico, letalo pa je popolnoma razbito.

* Nesreča na vrtiljaku. V Ptuj se je dogodila v nedeljo tragična nesreča pri vrtiljaku. Med fanti, ki so bili zaposleni pri pogonu vrtiljaka, je bil tudi neki 14 letni Četerič iz Budine pri Ptuj. Med vrtenjem mu je postalo nenadoma slabo in je padel na tla ter si pri tem zlomil več reber ter poškodoval pljuča. Nezvestnega so prepeljali v bolnico.

* Preporno kesanje se loti vsakega — kdor drugje kupi in vidi potem polovične cene prvovrstnih čevljev v »Bazar«-ju Ljubljana, Krekov trg št. 10/1. 682

* Dremavica v Dalmaciji. V Kaštelu Novem v Dalmaciji spi mladenič Ivo Kuzman že nad mesec dni in ga ne morejo prebuditi. Hranijo ga umetnim potom, vendar mladenič od dne do dne bolj hira. Bati se je, da v kratkem nastopi smrt.

* Zagonetna smrt vojaka na Sušaku. V soboto zjutraj so v mirnem kanalu Rečine našli truplo finančnega stražnika Mile Sabljaka. Truplo je ležalo v vodi več dni. Ni znano, kako je Sabljak ponesrečil: Ali je bil izvršen samomor ali zločin.

* Židovska šola v Osijeku zaprta. Kakor poroča osiješka »Straža«, je te dni prispel odlok ministra prosvete, da se osiješka Židovska šola koncem marca zatvori. V motilivih odredbe se naglašja, da mora po ustavi ljudsko šolstvo biti v rokah države, ker je umevno, da bo vzgoja otrok v duhu državnega in narodnega edinstva uspešnejša v državnih šolah, kakor v konfesionalnih.

* Smrt narodnega delavca lužniških Srbov. Lužniški Srbi v Nemčiji so izgubili te dni enega najznamenitejših narodnih delavcev. Umrl je dekan Jakob Skala, predsednik »Srbske Matice«, ki je bil 25 let tudi urednik lista »Katolički posel«. V narodnem in kulturnem življenju svojega naroda je igral Skala veliko vlogo. Širil je srbsko narodno idejo in budil narodno zavest.

* Samomor mlade žene. V bližini južnega kolodvora se je predvčeršnjim v Zagrebu vrjla pred ekspresni vlak 24 let stara gospa Julka Zulechner. Vlak ji je odrezal desno nogo nad kolonom. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je kmalu nato umrla. Julka se je pred odhodom od doma jokala poslovila od svojega otroka. Zulechnerjeva se je bila dan poprej močno razburila, ker je prišel v njeno stanovanje detektiv in jo zasilal o tatvini 4000 Din, ki so bili ukradeni njeni hišni sosed. Domneva se, da je obisk detektivka tako usodno vplival na Zulechnerjevo, da je izvršila samomor.

* Odkritje nove velike tihotapske afera. V Zagrebu je bila te dni odkrita nova velika tihotapska afera, ena največjih, ki so prišle na dan v sedanjih letih. Zapolnjenih je bilo 23 vreč blaga iz Avstrije, ki je bilo ne samo napačno deklarirano, ampak so bile potvorne tudi deklaracije. V vrečah se je nahajala izdelana svila. Po dosedanjih cenah bi bila škodovana država za 1 milijon 200.000 Din. Radi številnih tihotapskih afer, ki so bile v zadnjem času odkrite v Zagrebu, je prispel v ponedeljek iz Beograda generalni direktor carin Vasa Dimitrijevič z dvema inspektorjema, da osebo vodi preiskavo.

* Članska nadloga. V Zagorje se je v torek prklatila trojica članov in sicer dve ženski in moški. Orožniki so v njih takol spoznali že dolgo iskano triperesno detejlico, 30-letnega Ivana Helda njegovo priležnico 20-letno Darinko Rajnhard ter nje 18-letno sestro Julko. Vsi trije imajo na vesti razne grehe. Posebno Held je odnesel raznim ljudem po Gorenjskem pod raznimi pretevezami različne glashene instrumente, obe ženski pa sta se podili za kokošmi in golfulji po raznih kraljih lahkovneže in še bolj lahkovneže s pripomočki vraž. Trojica je bila oddana v ljubljanske sodne zapore.

* Kulturna Slovinska. polska revija za upoznavanje slovenskih narodov, je svojo dvojno marčno številko (10—11) posvetila Jugoslaviji. Vsebinska je vrlo raznovrstna, obravnava posamezne jugoslovanske kulturne vrednote in predstavlja Poljakom podne pesniške in druge fragmente iz jugoslovanske literature. Prispevke v krasnih študijah in esejih pa so podali Vladimir Nikolić, Milan Prišević, Ante Dobronić, dr. Vilim Frančič, Giorgio Curčin in izmed Slovencev dr. Hešić, ki poroča o poljskem glazbi v letu 1924. Izmed Poljakov sta pri-

1633-4

Hitite, da pridete na vrsto!

Na mnogostanski željo se podalša prodaja manuškturnega blaga pri roduinici »Obilicnice« na Dunajski cesti 29

nepreklicno samo še za mesec april. Naio se podružnica opusti in ne bo več mo- goče kupiti

po znatno znižanih cenah. Obenem se priporoča, da si ogledate bogato in krasno zalogo pri centrali

»Obilicnice« na Miklošičevi cesti 7

spevala dr. Zofja Kawecka in K. Czalczyński. Revija ima tudi obširno kroniko z nekaterimi vrlo interesantnimi paberkli. Poznavalcem poljskega jezika in prijateljem poljsko-jugoslovanske vzajemnosti jo mome- ro le priporočati.

* Zopet »doma«. Iz celjskih zaporov je lani pobegnili znani vlomilec in tat Franc Košanec. Upriporil je pravo revolucijo in ranil dva paznika; eden je še sedaj v bolnici. Potem se je v avtomobilu vozil po Mariboru, odvedel iz bolnice tovariša Kranjca in odpotoval v Avstrijo. Iz Avstrije je pod imenom Otokar Falk krenil na Bavarsko, kjer pa so ga s pomočjo dakilioskopije razkrinkali in odpotali v Avstrijo. Avstrijske oblasti so ga hotele izročiti našim oblastem toda pri Železniški Kapli je ušel dvema žandarjem in se klatil po Gradcu, kjer so ga po hudem boju uleli obloženega v žensko obleko. V ponedeljek so ga avstrijski orožniki pripeljali v Maribor, odkoder je nadaljeval pot v celjske zapore. Sedaj je zopet »doma«.

* Nesreča v rudniku. V premogovniku Podlož - Hrastovec se je prošli ponedeljek pripetila težka nesreča. Rudar Maks Sepe! je padel v 50 metrov globok roter si pri padcu razbil lobanjo. Zlomil si je tudi desno roko ter zadobil rane po vsem telesu. Sepeja so v brezupnem stanju prepeljali v mariborsko bolnico.

Iz Ljubljane

* Dirka motorjev po ulicah postaja včasih prav opasna. Razni prvatiniki mislijo, da so ljubljanske ulice torišče za sport. Po Miklošičevi in Cigaletovi ulici ter okrog sodišča se vrše razne hitrostne dirke starih avtomobilov in motornih koles, da se že gg. na sodišču opetovano pritožujejo nad neprestanim motenjem. Neki mladi pobi se pa vezbaljo v dirkanju z motornimi kolesi celo po tivolskem parku, po cesti od Nunske ulice do Tivolskega gradu, kakor da je ta cesta narejena za takšne vezbe. Deca, ki se tu čisto igra, le v vedni opasnosti, pa najbrže ne bo preje miru, da bodo kakšnega otroka povozili, potem bo pa že policija posegla vmes. Samo če bi to storila nekaj bolj zgodaj, bi bilo morda le umešnejše, kaj ne?

* Gradbena delavnost v Ljubljani. Kakor vse kaže, se bo gradbena delavnost v Ljubljani gibala tudi letos v ozkih mejah. Doslej je le g. Alojzij Faganel dobil dovoljenje za gradnjo nove hiše, frančiškanski provincijalat pa za gradnjo nove cerkve v Spodnji Šiški, sicer pa se bodo gradila le nekatera skladišča. prodajalni prostori in lopi ter izvršila nekatera adaptacijska dela, šupe in drvarnice.

* Dva vlom. V noči na torek je nepoznan uzmovič vdrl s pomočjo ponarejenega ključa v gostilniške prostore Olupove gostilne na Starem trgu in odnesel okrog 200 Din gotovine. Polzvedbe za svedrovcem so ostale brezuspešne. — V sobo dežničarja Antona Maleja v Ravnikarjevi ulici št. 11 se je splazil v torek med 8. in 11. uro zvečer nepoznan uzmovič. odprl s silo njegov kovčeg in mu pobral 2500 Din gotovine, nakar je brez sledu izginil.

* Smolo je imel. V torek zjutraj je stražnik srečal v Wolfovi ulici mladeniča, ki se mu je zdel zelo sumljiv. Zato ga je ustavil in videl, da nosi nabito poln nabrinski obleke, perila in usnja. Stražnik je mladeniča aretiral in na policiji so spoznali v nlem 21-letnega v Smerajnih rojenega Ivana Novaka. Stvari, vredne okrog 2000 Din, je ukradel posestniku Andreju Remicu v Podsmreki, kjer je služil za hlappa in jih hotel spečati v mestu.

* Policijske prijava. Od ponedeljka na torek so bili prihajali sledeči slučaji: 1. golfulja, 1. prestopke nevarne grožnje, 2. prestopka kaljenja nočnega miru, 4. prestopki cesnega policijskega reda, 1. prestopke prekoračenja policijske ure in 1. prestopke žaljenja straže. Aretilci sta se izvršili 2 in sicer: 1. radi kaljenja nočnega miru in 1. radi tatvine.

* Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna od-borova sela danes ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informaci- je Sv. Petra cesta št. 12, pritrilčno, desno.

* Šišenski šahovski klub v Ljubljani naznanja svojim članom, da se vrši V. redni občni zbor dne 2. aprila ob pol 20. uri v klubovem lokalni restav. g. P. Stepiča v Ljubljani VII. 683

* Dijaške gospodinjice imajo redni mesečni sestanek v četrtek dne 2. aprila ob 16. uri pri »Novem svet«.

* V društvu »Soča« predava v soboto dne 4. aprila v salonu pri »Levu« ravnatelj trg. akademije g. dr. L. Böhm o zelo aktualni temi: »Borba za Sredozemsko morje«. Sočani in prijatelji društva ne zamudite prilike in udeležite se tega predavanja. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost.

Iz Maribora

* Veselica za cerkev. Čisto posebne vrste veselico bomo imeli maja v Mariboru na vrhu bivše kadetne šole. Pripravljajo namreč društvo za gradbo Magdalenske cerkve v Mariboru v korist stavbnega fonda za cerkev.

* Iz bančnega sveta. Mariborske bančne podružnice so včeraj javile, da bodo obrestovale vnaprej vloge na knjižice le po 7 do 10 odst. Doslej so obrestovale nekatere banke po 16 odst., zlasti zagrebške. Banke obrestujejo torej v bodoče v taki višini kot ostali denarni zavodi (Posojilnica, Mestna hranilnica itd.). 10-odst. obrestovanje je namreč le za vloge proti trimesčni odpovedi.

* Zanimivo potovanje skozi Češkoslovaško so midle minulo soboto krasne slike ki jih je predvajala s skioptikonom Jst.-českosl. liga po predavanju g. šefredaktorja Pustoslavskyja v Narodnem domu. Nad 50 jasnih slik v barvah je predčevalo znamenite češke može, počeni s prezidentom Masarykom, ministrom Benešem, Janom Husom i dr., razne panorame slate Prage,

Slovaške s krasnimi kopališči, slikovitto narodno nošo in izrazitejše kraje, ki se naglo otresajo madžarske odeje kot naši obmejni kraji nemške preteklosti. Predavatelj gosp. Rado Pustoslavsky je podajal sk slikam živahne komentarje, ki so bili posebno zanimivi iz Slovaške, katero je g. predavatelj lani sam prepotoval in je ponovno dokazal, kako nas družijo s Čehoslovaki iste boli, ista zgodovina in soroden boj na vse strani za napredkom in svobodi. Sele proti 23. uri je podpredsednik lige dr. Reisman zaključil lep jugoslov.-česki večer z iskreno zahvalo številnega občinstva g. uredniku Pustoslavskyju, ki nam je podal s polasnevanjem skioptičnih slik že drugo. prav tako zanimivo in dobrodošlo predavanje iz sedanje češkoslov. države. Platno je viselo v sredi dvoran, tako da so videli slike ljudje iz obeh dvoran. — Češki tečaj, ki ga je otvorila Liga je minulo soboto obiskalo že 77 oseb.

* Mariborska gimnazija je radi politiziranja nekaterih profesorjev popolnoma poklerikalnena. Zle posledice tega politiziranja na šoli so se pokazale zlasti ob zadnjem dijaškem štrajku. Sedaj pa je imenovan na mesto odličnega pedagoga, mladina-ljuba in vedno predvsem slovensko čutečega profesorja dr. Medveda najboljši zagrebni mariborski klerikalec, kaplan Životnik, ki je bil dosedaj podravnatelj Cirilove tiskar-ne in je tudi občinski svetnik SLS v Mariboru. Klerikalni pritisk na mladino bo sedaj v škodo vzgoje in pouka še hušji in se nam zdi neumljivo, kako more vlada nastavljaljati take profesionalne politike na srednje šole.

* V Ljudski univerzi bo v četrtek dne 2. aprila predaval prof. Gruntar o češkoslovaških pokralinah in se bodo obenem predvajale skioptične slike.

* Poravnani konkurz. Veletrgovec Karl Worsche, čigar gospodarske težkoče so v voljni dobi izrabljali klerikalci po dr. Leskovarju, je pred kratkim prešel iz poravnalnega postopanja v konkurz, ki pa je še tudi končan, ker se je med tem g. Worsche z upniki poravnal.

Iz Celja

* Redni sestanek kr. org. JDS za mesto Celje se vrši danes, dne 1. aprila ob 20. uri v klubovi sobi Celjskega doma, redni sestanek za celjsko okolico pa v četrtek, ob 8. zvečer v gostilni Leskoček (Zöchling) v Gaberju. Na sestanku predava predsednik sreznega odbora g. Prekoršek. Somišljeniki, pridite v obilnem številu!

* Nočno lekarniško službo ima ta to-den lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu. Iz demokratske stranke.

* Vpoklic prof. Mravljaka v Maribor. Kakor smo že poročali, je profesor Fran Mravljak poklican za vršilca dolžnosti oblastnega inspektorja za srednje šole v mariborski oblasti. Ker je to vsaj zaenkrat samo začasna doživetje, obdržal prof. Mravljak svoje bivališče v Celju in ravnotako tudi svoj občinski mandat in druge javne funkcije.

Iz Trbovelj

* Naše sokolsko društvo priredi v soboto 4. aprila ob 8. zvečer pri Fortelju zabavni večer za svoje članstvo in prijatelje Sokolstva. Na sporedu bodo zelo lepi, šaljivi nastopi domačih igralcev, petje Zvončakov pod vodstvom g. Molta, sviranje priljubljenega šramlja g. Drakserja, ples in še marsikaj. Lep večer bo to, zato pa pridite vsi, ki se radi po dnevnem trudu in skrbeh nasmejete in povesebite. Vstopnina za osebo 8 Din, za družino 15 Din.

* Nezgode pri delu. Franc Dežman, osrednja delavca, si je poškodoval desno oko. — Franc Fajfar, dnevni kop, si je potolkel desno roko. — Alojz Saje, Dukičovo podjetje, si je poškodoval tretji prst leve roke. — Franc Florjančič, zapadno okrožje, na glavi, kamor mu je padel kos premoga. — Janez Zurga, osrednja delavca, si je potolkel obraz, zglisti nos iz istega vzroka. — Ciril Posavec, Dukičovo podjetje, si je poškodoval desno nogo ter so ga morali prine- sti v rudniško bolnico. — Tomaž Burkelc vzhodno okrožje, stopalo leve noge, kamor ga je zadel velik kos premoga. — Matija Cvek, Dukičovo podjetje, si je ranil tretji in četrty prst desne roke. — Gabrijela Strojanskova, istotam, pa si je poškodovala levo roko. Franc Brinar, vzhodno okrožje, se je potolkel na glavi in na desni rami, kamor ga je zadel tramovje.

Iz Primorja

* »Glasbena Matice« v Trstu je na svojem običnem zboru izvolila za zopetnega predsednika odvetnika dra Edvarda Slavka, ki stoji zavodu na čelu že dolga leta. Poleg njega so letos v odboru: dr. Ambrozij, dr. L. M. Čok, Ida della Slavia, Josip Križman, Mirko Logar, Vasilij Mirk, Albert Širok, Anica Svačljeva, dr. Janko Vovk in Ivan Vovk. Blagajniško poročilo izkazuje v zadnjem letu več tisoč lir primankljaja.

Kolesa J. Gorec

kunite najceneje in najbolj pri trvdki

Palača Ljubljanske kreditne banke in Gospodstva c 14.

Vsi deli, oprema in pneumatika na zalogi.

155-a

Mlekarna

v Bački s popolno opremo se prodajati da o zakup. Naslov in upravnitvo »Jutra«.

1715-a

Za velikonočni nakup

se priporoča 1717-a

modna trgovina Peter Šterk, LJUBLJANA, Starý trg člov. 18.

Blago pravištno. Cena solidna. Posrežba točna.

Iz življenja in sveta

„Balkanski prizor iz rimske zbornice

Rim, 27. marca.

Ko so zadržali v beograjski Narodni skupščini slovenski klerikalni razgrajci in hrvatski radijski kričarji dobili. Kar jim je šlo, in je ob tisti priliki nos tekega bivšega avstrijskega oficirja prišel v nekam ne preveč prijeten stik s pestro srbskega seljaškega poslanca. so izvestni revolverski listi, med njimi seveda v prvi vrsti ljubljanski „Slovenec“, bruhanli v buranski krik o „balkanskih“ razmerah v Narodni skupščini in iskali primerov zanje po najtemnejšem delu Afrike. Da pokažem, kako so ti kričarji slabo poučeni o parlamentarni geografiji naj vam tu na kratko opišem prizor iz današnje seje rimskega parlamenta.

Rimski parlament je imel danes svoj veliki dan: ministrski predsednik Mussolini se je po poldrugomesečni boleznici prvokrat zopet pokazal v zbornici. Torej velika „festa“!

Seja se je odprla ob 15. Bilo pa je nekako okoli 16.20, ko je on, Mussolini v spremstvu ministra za notranje stvari Federzonia, ministra pravde Rocca in državnega podtajnika Di Scalle stopil v dvorano. Vsa fašistovska večina je bila hipoma pokoncu in vstala so tudi maloštevilni opozicionalci, ki so bili v dvorani, med njimi bivši ministrski predsednik on. Salandra. Večina je burno začela ploskati in pridružile so se ji tudi galerije. Obsedeli so samo komunisti. Bilo jih je kakih pet tam gori na skrajni levi.

On, Mussolini, nekoliko omršavej in bled, se je zahvaljeval, kimačč z glavno, in lahen smešek mu je igral okoli ustnic. Ko je ploskanje ponehalo in so utihnili „Evviva“-klici, je zaoril s skrajne levice krik: „Viva il comunismo!“

Kakor bi udarila strela v zbornico, je vplival ta krik na fašiste. „Vun! Vun! Vun iz dvorane!“ je kričalo vseprek in cel kup fašistovskih poslancev je nagnil proti komunistom, dočim pa so drugi zopet začeli ploskati in vzklíkati Mussoliniju. Zbornični kvestorji so imeli dosti opraviti, preden so naskakovali fašiste odrinili od komunistov. V tistem hipu je druga skupina fašistov začela peti fašistovsko himno „Giovinezza“ ob burnem ploskanju tovarišev in galerij. Komaj pa so nehali fašisti, so vstali komunisti in zapeli mednarodno himno, ki je povzročila v fašistični naravnost besno razpoloženje. Kričali so in psovali, da se je vse treslo, dvigali pesti in se drug preko drugega prerivali proti komunistom. Kakih dvajset jih je v teku planilo s skrajne desne preko srede dvorane na skrajno levo in obkolilo ono peščico komunistov. Ostala večina, in ž njo vred galerije, pa je z divjim krikom: „Vun! Vun!“ spremljala ta naskok.

Posl. Bagnasco (faš.) je prvi pograbil posl. Picellia (kom.), nakar se je pričel pretep, da si lepšega ni moglo predstavljati niti v najnižji beznici naskakovalnega rimskega predmestja. Poslanca Cennari in Damen (komunisti) se branila s pestmi in zobmi, ali nasprotnikov je preveč. Oddaleč ni videti drugega, nego dviganje in padanje pesti. Kvistorji Renda, Guglielmi in Buttafocchi se trudijo, da jim teče znoj po licu, da bi odrinili fašiste od komunistov, toda vse zastoji. Ne pomaga tudi nič posredovanje državnih podtajnikov Suarda in Grandia. Enoroki fašistovski poslanec Igliori se je pretil do komunistov in je udaril posl. Damena s pestjo v obraz. Nato so posl. Farinacci (glavni tačnik fašistovske stranke) in še nekateri drugi fašisti pograbilili posl. Damena in ga izvlekli iz klopi. V tistem hipu je prišlo klič „fašist Teruzzi in se spoprijel z njim. Ruvala sta se nekaj časa, a končno sta se pripruvala in prisuvala do vrat in Teruzzi je Damena sunil skozi vrata.

S tem pa hoj še ni bil končan. Posl. Barnaba (faš.) se je vrzel na posl. Genarita (kom.), drugi fašisti pa na ostale tri komuniste, in udri, kolikor duša da. Dva ali tri komuniste so še vrgli skozi

vrata in šele potem je polagoma nastal mir.

Ves ta čas je zbornični predsednik on. Casertano ostal mirno na svojem prostoru in ni niti prišel za zvonec. On, Mussolini je sedel na ministrski klopi in gledal, kakor bi ne bilo nič, kako so fašisti obdelovali komuniste, ter se je potem, ko mu je večina s sodelovanjem galerij po korčkanem hoju in doseženi zmagi, ponovno priredila viharne ovacije, zopet lahko nasmehnil. V tem pa so iz dvorane vrženi komunisti zopet zasedli svoje prostore in seja se je leno mirno nadaljevala, ne da bi jo bil predsednik prekinil ali pa še celo morda koga ukoril zaradi — nedostojnosti in kršenja dostojanstva zbornice.

No, sedaj pa recite, ali niso ti Italijani s svojo dvatisočletno kulturo in civilizacijo pravzaprav najpristnejši „balkanci“, in ali ne bi bili vredni in potrebni, da jim „Slovenčev“ liguorijanski moralisti dajo par lekcij o dostojnem vedenju? Ali ne bi bilo primerno, da se morda gospoda poslanca Smodej in Žebot, ko bosta za sveto leto romala v Rim, ob isti priliki tam doli ponudita za par tečajev o krščanski parlamentarni in vobče politični, če ne celo tudi osebnih morah? Pačilo v par debelih požirkih ricinovega olja bi jima gotovo zelo dobro delo!

Izgubljena deklica

Na Dunaju vzbuja splošno pozornost odkritje, do katerega je v soboto popoldne pripomodel čuden slučaj. Na verandi neke gostilne v XIII. okraju so čisto po naključju našli 21 letno šiviljo Leopoldino Dušek. Deklica je bila na

pol mrtva. Uslužbenec, ki jo je videl pred seboj sestradano in na tleh ležečo, se je prestrašil in je poklical hišnega gospodarja.

Otrli so jo z mlačno vodo po životu, nakar je mogla izustiti par besed. Njena preteklost je glasom njenih lastnih izjav zelo zagonetna.

Do pred kratkim je stanovala šivilja pri svojih starših v Wuriltzovi ulici. Njen oče je vratar na zapadnem kolo-dvoru. Pred tremi tedni se je Lenoidova doma skregala ter odšla iz hiše. Par dni se je potepala okoli. Dobila ni ne grizljaja hrane, ne kapljice vode. Blodnina po ulicah jo je tako izžejala, da je končno vsa onemogla, premrla in oburana dospela do verande, kamor je legla v veri, da jo kdo naide in reši pred smrtjo. Prišel ni nihče. Od dne do dne je bolj nečala, zmrzovala in stradala. Odgovarjala so ji nje roke in noge vsi udje. Ustnice ni mogla premakniti, dasi je hotela klicati na pomoč. Tako je slabela iz dneva v dan in slednjič so ji noge popolnoma otrpnile od mraza.

Najdha deklice je osupnila zdravnike kakor že dolgo ne nobena posebnost. Duškova izleđa kakor pravcati okost-njak in je tako šibka, da je ne sme nihče nadlegovati z vprašanji. Polcija je dognala o nli še te-le podrobnosti:

Leonoldina Dušek je talinstvena ženska. Že parkrat se je pregrešila z vlačuganjem, tako da ji je slednjič oče prepovedoval povratek domov. Bila je že dvakrat v ženski noboliševalnici za mladoletne, toda obakrat je odšla iz zavoda brez stvarne koristi. Lani so jo poslali domov radi tega, ker je dovršila dvajseto leto in ni smela več ostati

Kraljica pariških kraljic

Pisali smo že ponovno o stari tradiciji, da si namolad vsak od 19 mestnih okrajev izbere kraljico svojih lepotic in te kraljice med sabo nato „kraljičico kraljice“ (La reine des reines). Ta srečno devojko časti ves Pariz: v svečanem sprevodu, kakor nekda prave kraljice, jo peljejo po pariških ulicah v Louvre, kjer jo sprejme in ji čestita sam prelo-sednik republike. Letos je, kakor smo že poročali, zadela to loterijo vdč. Georgetta Fraigneux, čije sliko danes prinašamo. Na drugi sliki je zgoraj skupina 19 okrajnih kraljic, spodaj pa svečani sprevod izvoljene „kraljice kraljice“.

v poboljševalnici. Dobila je službo pri tvrdki Fittz, kjer je ostala do jeseni. Oktobra meseca se je vrnila zopet k svojim staršem, katere je nalagala, da ima tri dni dopusta. Oče ji ni verjel in se je hotel o tem osebno prepričati. Velel je hčerki, naj ga počaka, da se vrne zvečer iz službe, nakar poideta skupaj k njenemu delodajalcu. Leopoldina ni ubogala. Šla je sama v kino in se ni več vrnila domov. Oče je naznanil policiji, da je hči izginila. Po šestih tednih je prejel poročilo, da so redarji zalotili ubeglo žensko z nekim moškim. Policija jo je oddala v bolnico za ženske bolezni. Ostala je v Klosterneu-

burgu do konca meseca januarja, potem je niso več nikjer videli. Leopoldina je baje izjavila znancem, da se noče vr-niti domov radi tega, ker je ni nihče obiskal za njene bolezni.

Duškovno so oddali v bolnišnico.

X Slonova toaleta. V newyorškem zoofol-škem vrtu se nahaja slon, samica, ki ališi na lepo ime „Bessie“. Orjaško žival umi-vajo vsak dan z oljem, da koža ne bi dobila razpok. Za njeno toaleta je potrebno troje veder maslinovega olja. Bessie je zelo za-dovoljna s to vsakdanjo proceduro. Ako se strežnik včasih malo zakasni, začne slon nestrpno trobiti.

Dijaško življenje

Degeneracija ruskega dijaštva

Sovjetska vlada je napravila z visoki-mi šolami v Rusiji že nešteto kompliciranih poizkusov. Zmešala je vse poprej obsto-keče višje šole in spremenila njihova imena, vzela jim je vso avtonomijo ter jih spravila v popolno odvisnost od komunistične stran-ke. Uvedla je odlozni sistem političnega nad-zorstva nad univ. profesorji, spreme-nila je programe in odpravila več fakultet, ker bi rada spravila univerze v ožji okvir praktičnih šol. Glavni cilj reorganizacije šol vidi sovjetska vlada v tem, da dobi iz njih nadomestilo za buržuazne specialiste, ki morajo zdaj hočeš nočeš služiti sovjetskemu režimu. Tako zvan „edki speci“ (pro-letarski strokovnjaki) so boljševikom tako pri srcu, da so jim žrtvovali avtonomijo univerz, politično svobodo profesorjev, več fakultet itd. Buržuazni specialisti igralo v administrativnem in gospodarskem življenju današnje Rusije še vedno zelo važno vlo-go, ker je v njihovih rokah vse tehnično de-lo. Navzlic temu jih sovjetska vlada nepre-stano preganja kot politično nezanesljive elemente. Vlada se zaveda, da so to njeni sovražniki, da mrzijo boljševike in njihov režim, in zato napenja vse sile, da si pre-skrbi svoje specialiste. Ali to ji ne gre od rok. Akademski naobrazba spremeni aka-demike, ki so bili poprej morebiti dovolj komunistično naddahneli, v odločne nas-protnike sovjetskega sistema. Vlada se bavi proti temu pojavu tako, da je napravi-la iz akademske naobrazbe stanovski pri-vilegij, da sprejemajo na univerze samo osebe proletarske krvi, ki so dokazale svo-jo vdanost komunističnim idejam. V ta na-men je prišlo že opetovano do tako zvane-ga čiščenja visokih šol. Sovjetska vlada ob-takih prilikah brezobzirno spodi z univerz vse študente, ki niso zadostili vsem sta-novskim zahtevam in ki se aktivno ne ude-ležujejo komunistične propagande. Zdelo se je, da doseže sovjetska vlada na ta način svoj končni cilj, t. j. da zagotovi vsaj ne-katerim proletarcom višjo izobrazbo. V re-snici je pa stvar drugačna.

Ker je sama brez finančnih sredstev, ni mogla zagotoviti akademski omladini zno-mno materialne eksistence, ker je prosvet-ni komisariat po navodilih komunistične stranke uvedel v univerze različne nove ustanove, med katerimi zavzema glavno me-sto politika in vohunstvo, so bili akademi-ki kmalu tako preobloženi z delom, da si niso mogli pomagati. Zlasti proletarski aka-demiki, ki večinoma niso dovršili srednje šole, napenjajo zama vse sile, da bi obvladali novi sovjetski program. Posledice eksperimentiranja z univerzami so narav-est strašne. O tem se lahko prepričamo, če prečitamo poročilo o zdravstvenem sta-nju ruske akademske omladine. V „Pravdi“ priobčuje neki Čerkasov rezultate zdravni-škega pregleda akademikov moskovske uni-verze. Od prvega letnika, piše Čerkasov, se boleznj med akademiki čedalje bolj ši-rijo. V prvem letniku je povprečno 48 od-stotkov bolnih akademikov, v drugem in tretjem pa že 90—100 odstotkov. Na uni-verzah študira tudi mnogo žensk. Med nji-mi ni našla zdravniška komisija na omeje-ni univerzi nobene zdrave. Od 664 oseb je bilo po temeljitom zdravniškem pregledu vsaj za silo zdravih samo 191, ostalih 473 je tr-pe-lo na 898 boleznih. Na vsakega akademi-ka odpadeta torej kar dve bolezni. In isti Čerkasov se po tej strašni statistiki začu-deno vprašuje:

„Kakšen smisel ima pošiljati z univerz v življenje inženjerje, učejake in umetnike, med katerimi je 90 odstotkov bolnih? Taki ljudje so samo v nadlego družbi in državi, ki jih mora lečiti na svoj račun.“

Otvoritev židovske univerze v Palestini

Danes 1. aprila se odprvi v glav-dem mestu Palestine židovska univer-za. Otvoritev bo seveda nadvse slavnostna. Poleg odličnih zastopnikov ži-dovstva bo navzoč tudi reprezentant angleške vlade lord Balfour, ki je odpo-toval v Jeruzalem pod spremstvom močnih vojaških straž. Nemiri in straški v okolici Jeruzalema so namreč na-perjeni zoper njegovo osebo in britan-ska vlada se boji, da ne bi kdo izvršil atentata na predstavnika njene oblasti.

Z otvoritvijo židovske univerze v Jeruzalemu stoji židovstvo pred novimi važnimi nalozami. Doslej so bili židje raztreseni po svetu neke kot narod, am-pak tudi kot kulturna sila. Njihova zna-nost je sicer imela internacionalno obe-ležje, bila pa je brez narodnostnega ža-rišča. Univerza v Palestini hoče dati židovstvu kot civilizatorni sili novo hrbenico, ki bo gotovo zelo pomembna, saj so židje pleme velikih rasnih spo-sobnosti.

Posebno znamenita pa bo jeruzalem-ska univerza „radi židovsko-arabskega problema, ki bo postavil Arabce in ži-de pred čisto nove naloge. Politično razmerje med obema skupinama se je v zadnjih letih znatno izboljšalo. Ne sme se namreč pozabiti, da nimajo ži-di in Arabci skoro nikake tradicije v političnem oziru. Čisto drugače pa je v znanstveni stroki. Znanstveno sožitje Arabcev in židov je še staro. Arabsko-židovska literatura obsega nad dvi-settisoč del, ki so pisana v arabskem, aramejskem, grškem, hebrejskem in la-tinskem jeziku. Med vsemi temi jeziki je arabsčina na prvem mestu. Odnosaji med židovskimi in arabskimi učejaki so že več sto let stari. Arabci so poznali židovsko-arabske pesnike že dolgo pred Mohamedom.

Že v sedmem in osmem stoletju so se posluževali židje arabskega jezika, v katerem so pisali in pesnikovali. Avtor arabskih števil, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju, je bil takisto ži-dovskega pokolenja in je prinesel šte-vilke iz Indije. Židje so posebno znani kot matematiki. Uvedba ničle v račun-stvo, ki je prinesla v matematično ve-do čisto nova obzorja, je njihova za-sluga. Takisto so sodelovali židje pri sestavljanju astronomične tabele v To-ledu. Tudi na drugih poljih so zaslu-gue židovstva za današnjo znanost ogrom-ne. Židje so dali svetu znamenite zdrav-nike in druge učejake. So med židi taki, ki pravijo, da znači silna doba arabskega gospostva v Španiji triumf židovske duševnosti. In tako dalje. Skratka, židovstvo je zelo pomemben faktor in njegovih vplivov ne gre pod-cenjevati v nobenem oziru.

Židje sami napovedujejo o priliki otvoritve svoje univerze v Palestini kulturno renesanco arabstva, stavijo pa arabskemu narodu gotove pogoje, pod katerimi se more to izvršiti. A najsi uredijo židje in Arabci medsebojne od-nošaje kakor hočejo, eno je sigurno: židovska univerza v Jeruzalemu pome-ni okrepitev židovstva v kulturnem oziru in ta koncentracija židovstva bo vplivala tudi na razvoj drugih narodov. Tako se vrača židovstvo polgoma v Azijo, kjer je tekla zibel človeške-mu rodu.

Mate Marn:

Tat

(Peška zgodba.)

I.

Tisto jutro je bilo kakor iz šafa. Že od ranega jutra pa prav do sedme. Andražev Jožš je že zgodaj vstal in tudi že pozatrkoval, potem pa je samo še gledal skozi okno, kako zunaj divja ne-vihla. Voda je narastla čez celo cesto in drla skozi vas kakor mali potok.

„Danes ne bo šole!“ se razveseli Jožš. „Onih s hribov v takem vremenu ne bo v šolo, nas iz vasi je pa samo pet — premalo — pa bi nas učitelj za-podil domov!“

To modrovanje bi se bilo mlademu, prav nič iskrenemu prijatelju šole sko-ro uresničilo. Sicer tudi oče in mati ni-sta mnogo dala na šolo in na bukke, to je Jožš dobro vedel, ko ga doma ni nih-če silil k učenju (da preveč učenja ni dobro, so vsi rekli) in ni nihče vprašal, kod hodi, toda — in to je Jožš na svojo žalost tudi že moral vedeti — ako bi le en samkrat ne šel v šolo ali namesto v šolo kam drugam, bi mu prav tisti oče — čudno — nabrali vseh štiride-set mučenikov na sedlo! Oče je namreč pojmoval svobodo po svoje. Jožš pa po svoje. Toda ta dan je bil prepičan, da za ne bo nihče silil v šolo in se je tega

že veselil: imel namreč ni nobene nalo-ge in tudi narečil se ni.

Pa se je Jožš to jutro opelk. Malo po sedmi uri namreč so se oblaki na nebu naenkrat razvlekli in polagoma popolnoma zlezli za hribe in na vzhodu je tako lepo zažarelo jutranje sonce, da je Jožša kar srce bolelo.

„Bom vseeno moral v šolo,“ je dejal sam pri sebi: kajti videl je, da voda močno upada in da je cesta že skoro brez nje. Pa je brez vzdihovanja — tega ni poznal — zadel torbo na ramo in odhlačal ven.

Od Tomažinca sem je gledal Jurček, menda z istimi kulturnimi nameni, ker je imel torbo na rami. In sta se mlada dva sosedla sešla na sredi ceste. O šoli nista izpregovorila niti besede, o tem sta bila istih navad, pač pa sta gledala, ali se ne bi dalo še pred šolo malo po-katalinčkati ali pokampati. Pa se naen-krat spomni Jožš:

„Ti, v Sušnikovem grabnu se bo dal zdaj napraviti lep jez!“

In četvero navdušenih peta jo je ucvrlo proti Sušnikovem grabnu. Tam je že brodil kalno vodo Kamnarjev Ante.

„Jez naredimo, jez!“ so kričali vsi hkratu.

In začeli so valiti debele kamne in so jih razvrstili v eni črti čez vodo. Vmes med vrzeli so naložili manjše, vse pa

trdno zamašili z rušami in blatom. Ei-to so bili inženjerji! Samo na enem koncu jim je voda uhalala. Premišljeva-li so, kako bi jo zaprli in ustavili.

„Pa čemu!“ pravi Jožš. „Ko pridemo popoldne iz šole, postavimo tam mlin na stope, tako kolo z osmimi lopati-cami!“

In so bili prav zamišljeni v svoj no-govor in v to, kako bodo stope lepo klopotali, in niso nič opazili, da pri-hajata od župrišča sem učitelj in ka-plan. Tik za njih hrbti se ustavita.

„Glej jih packov zamazanih!“ reče kaplan.

„Kaj ustavljate vodo!“ pravi učitelj in s palico začne razdirati jez. „Čigav si ti?“ vpraša Jožša. Jožš molči, po stra-ni pa škilni proti Sušnikovi hiši in kot bi mignil — jo brez glasu ubere proč. Se preden sta kaplan in učitelj utegnita kaj reči, pa sta bežala že tudi Jurček in Ante.

Za vasio so se sešli. „Učitelj! jo bo dobil v hrbet,“ so raz-sodili. „Ker nam je jez podr!“ Tisti dan jih ni bilo v šolo.

II.

In so bili zaradi zamude drugi dan v šoli zaprti, čerpa pa po domače tepen. Pa so vse te radloge še tisto uro poza-bili. Skoro že z oblikanimi očmi — pa so se že zopet sešli pri Sušnikovem grabnu. Od kraja niso nič govorili —

sram bi bilo drugega pred drugim, ako bi ga pohitevanje le malce izdalo. Prvi je prišel k sapi Jožš.

„Ali imaš kaj gumbov? Se gremo kampat!“ vpraša Jurčka.

„Imel sem jih pa mi jih je vse mama pobrala, je rekla, da sem jih porezal od jop!“

„Saj taki tako niso veljavni,“ odvrne Jožš. „Ženski gumbi niso za kampanje!“ „Ali te ta-le veljaven?“ vpraša zdaj Ante in jima pokaže navaden gumb.

„Jei!“ pravita oba.

„Pa je od jope! Vse sem doma pore-zal!“

„Le srajčniki niso za rabo,“ popravi Jožš.

„Jaz jih pa nisem porezal od mam-nih jop, pač pa od vseh atovih hlač in telovnikov, tudi od zakmašne obleke in od one, ki jo oblečejo, ko gredo dimnik ometat, vse sem porezal, pa jih imam še vte, glejta!“

In pokaže jima polno pest gumbov.

„Posodi mi jih nekaj!“ pravi Jurček.

„Jutri ti jih vrnem.“

In Ante mu jih je posodil, da so mo-gli igrati.

Drugi dan pred šolo je Jurček svoj dolg vrnil: poiskal je doma one konfi-scirane gumbe in tako zopet prišel do svoje postavne lastnine. In so kakor ponavadi zopet igrali za Sušnikovo hi-šo, obenem pa bistro razili, če ne gre

morda od te ali one strani učitelj ali kaplan.

Ura v cerkvenem zvoniku je odbila tri četrt na osem, ko se je mlada tro-lica začela počasi ravnavati proti šoli.

„Jei, kaj te pa to!“ vzklíkne Jožš in pobere nekaj svetlega.

„Pero od ure je!“ reče Jurček.

„Pa je za nič!“ pravi Ante. Saj vidiš, da je na enem koncu odlomljeno!“

„Jaz na že vem, kaj bom napravil z njim! Mašino!“ vzklíkne Jožš in spravi vzmet v žep.

Pridejo v šolo. Kmalu vstopi učitelj. Začno pisati, računati. Pride na vrsto zamotan račun.

„Kdo ve?“ vpraša učitelj.

Cenrav bi bil kdo vedel, se ne bi bil oglašil, ker so se ga preveč bali, bi lahko povedal narobe, pa bi bil zlasan za to.

„No, kdo ve?“ vpraša učitelj še en-krat. Toda odgovarjal mu je le molk. Kar naenkrat ...

... žrrink ...

Sredi grobne tišine je zacvenknilo nekaj pod klopi.

Učitelj je strogo začel preiskavati in je našel Jožšovo pero tri klopi od njeza proč. Revežu se je v žepu sprožilo in smuknilo ven.

„Čigavo je to?“

Odgovora je bilo toliko kot prej pri

Gospodarstvo

Plačujte davke točno ob določenih rokih!

Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno:

Rastouče zahteve, ki se stavijo na državno blagajno, silijo finančno upravo, da pred pisane davke ne samo v polni izmeri, ampak tudi pravočasno pobere, ker sicer ne more zadostiti svoji nalogi. Radi tega je finančna delegacija naročila davčnim uradom, da naj zlasti tudi v onih relativno številnih primerih, v katerih se je v poslednji dobi dovolilo plačevanje v obrokih, pazijo na to, da se dospeli dolg točno ob določenih terminih poravnava in — ako se to ne zgodi — prisilnim potom izterja. Ker zapade ves še neplačani davek, ako je davko plačevalec le z enim obrokom v zamudi, in je potem treba plačati še zelo visoke eksekucijske pristojbine, se od prizadetih krogov pač sme pričakovati, da že v lastnem interesu napno vse sile, da ne pride do prisilnega postopanja. Delegacija ni štedila z obroki in bo obžalovala, ako jih bo iz navedenih razlogov celo treba deloma reducirati, mora pa vsekakor izbrati vsa dopustna sredstva, da v legalnih mejah zjamči pritek davčnih dohodkov.

Zagrebska borza 1. 1924.

Zagrebska borza je izdala izvestje o svojem poslovanju v 1. 1924, iz katerega povzemamo nekaj zanimivejših podatkov:

Promet z državnimi obveznicami in srečkami je tekom lanskega leta dosegel 40.155.175 Din; od tega samo 2,5 odstotka letniška državna renta za vojno škodo 1923. 33.465.416 Din in 7 odstotno investicijsko posojilo iz 1921. 5.586.151 Din.

Z založnicami in zadolžnicami je bilo malo prometa; znašal je skupno samo 340.931 Din. Med temi papirji beležijo največji promet 4,5 odstotne založnice Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke v Zagrebu (203.077 Din).

Delnice denarnih zavodov beležijo skupno 52.898.020 Din prometa. Od teh je imela največji promet Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu (9.920.866 dinarjev); njej sledi Jugoslovenska banka v Zagrebu (7.965.602 Din), Hrvatska banka v Zagrebu (6.299.275 Din), Riječka pučka banka na Reki (5.839.510 Din), Prva hrvatska štedionica v Zagrebu (5.292.277 Din), Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka v Zagrebu (5.066.624 Din), Srpska banka v Zagrebu (2.432.854 Din), Banka za trgovinu, obrt i industriju v Zagrebu (2.319.065 Din), Slavonska banka v Zagrebu (2.214.521 Din), Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani (1.717.966 Din), Hrvatska sveopća kreditna banka v Zagrebu (1.255.464 Din); Prva hrvatska obrtna banka v Zagrebu (761.654 Din), Hrvatska poljedelska banka v Zagrebu (619.209). Delnice ostalih denarnih zavodov beležijo neznamenit promet; nekaj, ki sicer kotirajo, jih je bilo sploh brez prometa.

Promet z delnicami industrijskih, trgovinskih in prometnih podjetij je dosegel tekom lanskega leta 78.839.020 Din. Med temi je na prvem mestu »Slavonija«, d. d. za industriju drva v Zagrebu z 31.578.383 Din. Njej sledi: S. H. Gutman, d. d. v Belišću 11.879.771 Din, Hrvatsko-slavonska d. d. za industrijo šečera v Osijeku 10.228.539 Din, Dioničko društvo za eksploatacijo drva v Zagrebu 7.653.553 Din, Trboveljska premožljiva družba 7.559.800 Din, Prva jugoslovenska tvornica vagona, strojeva i mostova v Brodu na Savi 1.382.171 Din, Narodna šumska industrija v Zagrebu 1.365.113 Din, »Slavex«, d. d. za šumsko industriju v Zagrebu 1.166.309 Din, »Uniona«, paromski d. d. v Osijeku 997.183 Din, Nihag, d. d. za industriju i trgovinu drvom v Zagrebu 966.644 Din, Združene papirnice Vevče, Gorjanci in Medvođe v Ljubljani 918.497 Din, Dubrovačka parobrodarska plovilna v Dubrovniku 742.915 Din, »Isis«, d. d. za industriju i promet droga i kemikalij v Zagrebu 620.284 Din, Goranin, d. d. za industrijo drva d. d. v Zagrebu 498.964 Din, »Drava«, d. d. za proizvodnju žigica v Osijeku 379.937 Din, Osješka ljevalnica željeza i tvornica strojeva v Osijeku 177.134 Din, Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani 135.440 Din. Ostali papirji beležijo neznamenit ali sploh ničak prometa.

nalogi. Pero je učitelj hranil v mali mizici.

Jož si je to dobro zapomnil. »Pero je moje,« je modroval, »jaz sem ga pošteno našel in le po nesreči mi je ušlo iz žepa. Učitelj nima pravice do njega!«

In je Jož mislil ter se odločil.

»Vzajem mu ga!«

Učitelj je hodil vsak teden enkrat v oddaljeno vas učiti. Doma sta učila takrat le kanlan in učiteljica. Tak dan je izbral Jož. Pol ure prej je prišel v šolo. Učitelj je bil videl, ko se je odpešal s kolesom.

Tiho se zmuzne v šolo, hitro po stopnicah in smukne v sobo. En hip — dva — že je pri mali mizici — pero je tu! V žep z njim!

Kmalu so pridrveli še drugi šolarji. Štirinajst dni pozneje. Učitelj hodi gori in doli. Zamisljen je. Kar naenkrat vpraša:

»Kdo je bil kdaj pri tej mizici?«

Odgovora ni bilo nobenega. obrazi pa vsi enako nevedni. Za najlepšo obljubo ne bi se bil javil nihče.

»Naj si zapomni oni: tat je in še velik falot bo!« Jož je od jeze drgetal.

Po šoli Jož tiho reče Jurčku in Antetu:

»Pozimi ga bomo okepal! Ali jih bo dobil v hrbe!« Oba mu pritrdita.

Učitelj jih je res dobil in ni vedel, odkod. Frčalo je od vseh oglov.

Promet z devizami je znašal skupno 3.831.297.014 Din. Od teh beležijo:

	v dinarjih
Italija izplačilo	869.304.980
Italija ček	96.087.589
Švica	691.498.418
Praga	530.970.114
New York ček	490.506.616
New York kabel	36.194.641
Dunaj	419.861.896
London zplačilo	411.226.781
London ček	91.507.019
Pariz	135.956.054
Amsterdam	29.146.166
Bukarešta	7.878.883
Budimpešta	4.489.594
Kristijanija	4.478.953
Kopenhagen	3.746.029
Bruselj	3.352.788
Stockholm	2.710.219
Sofija	876.981
Barcelona	409.681
razno	743.603

Berlin in Varšava nista beležila nikakega prometa.

Promet v tujih valutah je dosegel svoto 51.803.569 Din. Največ se je prometoval dolar, ki beleži sam 31.807.990 Din, potem lira 4.528.131 Din, avstrijska krona 4.351.871 Din, švedska krona 2.698.566 Din, češkoslovaška krona 2.683.273 Din, funt sterling 1.487.737 Din, francoski frank 1.257.858 Din. Ostale valute beležijo manjši promet.

Blagovni promet je dosegel v lanskem letu 15.007.345 Din, in to največ v pšenici (10.571.750 Din), potem v turščici (1.051.175 Din), pšenični moki (678.095 Din), fižolu (12.450 Din); ostali blagovni promet je bil v senu, orehih, sladkorju, namiznem olju, drvah, superfosfatu, ovsu, ječmenu in drugem.

Izkaz v celokupnem prometu z blagom in vrednotami od začetka poslovanja v 1. 1919. do 31. decembra 1924. je naslednji (zaokroženo navzgor):

Blago Efekt Devize Valute vse v milijonih dinarjev

Blago	Efekt	Dev.	Val.	Skupno
1919.	2.19	35.72	11.22	31.93
1920.	7.90	147.21	267.97	195.84
1921.	4.36	70.40	982.91	195.37
1922.	11.66	52.16	2026.39	105.08
1923.	13.39	188.83	2573.42	116.23
1924.	15.01	172.84	3831.30	51.80

Kakor vidimo iz tabele, je celokupni promet iz 1919. stalno naraščal; lanski pot napram 1923. znaša okrog 40,8%. Od posameznih skupin beležijo napram 1923.: devize porast za okrog 49%, blago porast za okrog 12%, efekti padec za 8,5% in valute padec za 55,5%.

Jugoslovenska banka d. d. Zagreb

Dne 26. marca t. l. se je vršila pod predsedstvom g. O. Welsmayerja, predsednika Jugoslovenske banke d. d., XVI. redna glavna skupščina tega zavoda.

Glavna skupščina je odobrila poročilo ravnateljstva o poslovanju minulega leta in predložene ji predloge glede razdelitve čistega dobička.

V smislu stvarjenega zaključka se je dotiralo na račun čistega dobička 1.000.000 dinarjev, davčnemu skladu 850.000 Din, rednemu rezervnemu fondu in 600.000 Din pokojniškemu skladu.

Nadalje se je odobrilo izplačilo 12-odst. dividendne na delnico (kakor za leto 1923.) ter se vnovčile kupon št. 16 po 12 Din na vseh zavodskih blagajnah od 27. marca t. l. dalje.

Po razdelitvi čistega dobička ostali znesek od 625.146,85 Din se prenese na nov račun.

V nastopnem naj bodo podane poglavitne bilančne postavke: a) aktiva: gotovina, devize in valute Din 34.720.227,54, menice Din 86.981.846,49, vrednostni papirji dinarjev 40.744.439,49, dolžniki in razno (izvzemljivi lombardna posojila in konzorcijske in sindikalne udeležbe) Din 29.494.178,26, lastne nepremičnine Din 29.284.592,16, pasiva: delniška glavnica Din 100.000.000, rezervna Din 24.256.004,55, posojila z novo dotalijo na Din 25.106.044,55, pokojniški sklad Din 2.333.042,70, povznan z novo dotalijo na Din 2.933.042,70, hranilne vloge Din 232.548.457,68, uprizila Din 329.021.988,07. Čisti dobiček znaša Din 16.025.665,68. Celokupni promet je dosegel približno 61 in pol milijarde Din.

Po poročilu ravnateljstva se je promet v vseh strokah znatno povečal ter so tudi podružnice in affilijana podjetja tega zavoda dosegla v minulem letu povsem zadovoljlive uspehe.

Poslovno in računsko poročilo tega zavoda se pripošlje zainteresentom na zahtevo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (30. marca) Pšenica: baška, 2 vagona 460. Turščica: srbijanska 30 vagonov 185; srbijanska ladja Donava, 3 vagona 185; srbijanska, ladja Donava, 100% kasa 170; baška, maj, 10 vagonov 190. Tendence nespremenjena.

K ukinjenju prisilne poravnave. Kakor javljajo iz Beograda, se vnese v zakon o proračunskih dvanajstih določilo, ki pooblašča ministrski svet, da uredi vprašanje prisilne poravnave naredbenim potom.

Položaj na tržišču kož in usnja. Cene s strovin kožam nazadnje, ker tvornice radi slabega razpečavanja malo kupujejo.

Cene na akcijah Zvezbe mesarjev v Zagrebu dne 26. marca so bile: lahkim kožam, do 20 kg, 17 Din, od 20 — 30 kg, 16 Din, od 30 kg dalje 18 Din, telečjim kožam 30 Din za kg. Na deželi so cene še nižje.

Kupčija v usnju je nekoliko boljša. Cene: kravlj krupni, težji 70 — 74 Din, lahki 65 Din, kravlj polovice, težje 56 — 60 Din, lažje 52 — 55 Din, likanec 70 — 72 Din, kravlj vratina 38 — 40 Din, avrni 32 do 160.

33 Din, kravje usnje rjavo 96 — 100 Din, črno 94 — 98 Din za kg, goveji boks 18 do 20 Din, telečji boks 22 — 27 Din za kvadrat ni čevlji.

Naš tobak za Češkoslovaško. Monopolska uprava je zaključila pogajanja s češkoslovaško monopolsko upravo glede prodaje 230.000 kg našega tobaka, ki se bo dobavil Češkoslovaški v aprilu.

Bolgarska nam namesto turščice izplača dolarje. Ministrski svet naše kraljevine je pristal na to, da prejme namesto turščice in pšenice iz Bolgarske 229.000 dolarjev.

Tvornica porcelana v Smederevu. Neke češkoslovaški konzorcij namerava zgraditi pri Oreku poleg Smedereva tvornico porcelana. Poleg tega se želi zgraditi tudi tvornica stekla.

Opustitev generalnega konzulata Češkoslovaške v Beogradu. S 1. aprilom se opusti češkoslovaški generalni konzulat v Beogradu. Agenda tega konzulata se bodo izročila konzularnemu oddelku češkoslovaškega konzulata.

Banča insolvenca. Kraljiška banka, d. d. v Bihaću je zaprosila za uvedbo prisilne poravnave. Aktiva znašajo 892.808 dinarjev, a pasiva 1.048.785 Din.

Nova trgovska zbornica. V osnutku o proračunskih dvanajstih je predvidena ustanovitve trgovske in industrijske zbornice za Črno goro v Podgorici.

Tretja licitacija za Ljubijo. Dne 29. marca ob 11. se je vršila pri generalni direkciji v Beogradu ponovna licitacija letne produkcije železne ruda iz rudnika Ljubije. Ponudbi sta stavlili le dve tvrdki.

Dobava moke. Dne 6. aprila se bo sklenila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 280.000 kg krušne moke. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Prodaja odpadkov (od blaga, usnja, kovin itd.) se bo vršila 18. aprila pri upravi 4. zavoda za izradu vojne odeje v Zagrebu. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Gospodarska razstava v Beljaku. V nedeljo se je v Beljaku vršilo zborovanje zastopnikov oblasti, obične ter gospodarstva, ki so sklenili prireditve gospodarske razstave v Beljaku tekom 1. 1925. S pripravami se bo takoj pričelo. Italijanski vicekonzul v Celovcu Marini je to idejo pozdravil, češ da bo beljaška razstava avstrijske gospodarske obojake med Italijo in Avstrijo. Nemški in češkoslovaški konzulat v Gradcu sta primerno zagotovila pirozanje razstave. Avstrijski gospodarski krogi računajo, kakor povzemamo iz avstrijskih listov, tudi na silno izjavo s strani jugoslovenskega konzula v Celovcu.

Direktna blagovna tarifa med Italijo in Avstrijo. Iz Rima poročajo: Uradni list objavlja zakon, s katerim se uveljavlja pogodba sklenjena med Italijo in Avstrijo dne 21. januarja v Rimu glede direktnih železniških tarif med obema deželama.

Svarilo proti žitni spekulaciji v Avstriji. Z Dunaja poročajo: Predsedstvo produktivne borze na Dunaju je objavilo svarilni razglas proti poskusom, ki gredo za terminsko spekulacijo v prekomorskem žitu.

Obtok novčanic v Avstriji je narasel po izkazu 23. marca za 2,19 milijona na 711,96 milijona šilingov.

Medparlamentarna trgovinska konferenca v Rimu se bo vršila 15. in 19. aprila t. l. Na njej bo zastopala tudi naša država.

Znižanje obrestne mere budimpeštanske centralne denarnih zavodov. Od Madžarske narodne banke sklenjeno znižanje diskontne postavke bo imelo za posledico dov. Z znižanjem je začela centralna denarni zavodov, ki je znižala rediskontno obrestno mero za 2% na 12%.

Borze

31. marca 1925.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kurziški zaključki). Vrednote: 7% 0—62,5, vojna škoda 159,5—161, Češka posojilnica 209—211, Ljubljanska kreditna (242), Merkantilna 109—127, Prašedionica 828—837, Kreditni za trgovino 190—200, Strojne tove 0—135, Trbovlje 412—428, Vevče 109—109, Nihag 50—0, Stavbna 265—280. — Blago: zaključki: bukovno ogelje, la, vilano, foo meja, 1 vagon (118); bukovna drva, 1 m dolžine, posušila, foo meja, 10 vagonov (25). V povpraševanjih in ponudbah ni znatnejših sprememb.

ZAGREB. V bančnih papirjih je bil danes promet napram večerj slabši. Zaključki so ostali v glavnem na večerajšnji višini. Od državnih papirjev se je okrepila vojna škoda. — V devizah je po večerajšnji balise nastopila čvrsta tendenca. Tečaj vsih deviz so danes porasli za nekoliko točk. Narodna banka je stopila v akcijo z intervencijami na London, Prago in Svico. Promet je bil srednji; nekaj večji je bil je v devizi na Italijo. Poslovalo se je na bazi 8,33 za dinar v Curihu, dočim je notica iz Curiha javljena 8,425. Notirale so devize: Amsterdam 2470—2480, Dunaj 863,5—883,5, Italija izplačilo 253,5—256,5, ček 253,5—256,5, ček 253,5—256,5, London izplačilo 295—298, ček 295—298, Newyork ček 61,37—62,37, Pariz 330—335, Praga 182,85—185,85, ček 182,5—185,5, Svica 1192—1202, ček 1190,5—1202,5; valute: dolar 6075—6175, frir 325,5—330,5; efekti: bančni Trgo 15—16, Eskomptna 105—106, Kreditna Zagreb 104—105, Hipo 58—59, Jugo 99,5—100,5, Ljubljanska kreditna 235—0, Prašedionica 830—840, Slavonska 72—0, Srpska 143—144, Narodna 30—3700; industrijski Eksploatacija 43—45, Drava 185—200, Isis 58—60, Narodna šumska 27—30, Nihag 50—55, Trbovlje 415—417,5, Slavonija 55—56, Vagon Osijek 95—100, Vevče 100—110; državni: 7% posojilo 63—63,5 agrarne 29—30, vojna škoda per kasa 159—160, obratun 159—160.

BEOGRAD. Danes so zopet vse devize poskočile. Narodna banka je intervenirala v devizah na London in Svico, dočim je drugo povpraševanje bilo pokrito s strani privatnih bank. Notirale so devize: Amsterdam 2460—2480, Dunaj 875—877, Berlin 1480—1490, Bukarešta 28,75—29,25, Italija 255,5—256, London 296—296,6, Newyork 62—62,05, Pariz 333,25—334, Praga 184,25—184,75, Svica 1197—1198.

CURIH. Beograd 8,45, Newyork 518,50, London 24,775, Pariz 27,67, Milan 21,40, Praga 15,375, Budimpešta 0,0072, Bukarešta 2,425, Sofija 3,775, Dunaj 73,05.

DUNAJ. Beograd 11,405 — 11,445, Berlin 168,76 — 169,36, Budimpešta 98,10 do 98,50, Bukarešta 3,3075 — 3,3275, London 33,90 — 34, Milan 29,26 — 29,30, Newyork 709,35 — 711,85, Pariz 37,92 — 38,08, Praga 21,02 — 21,10, Varšava 136,15 — 136,65, Sofija 5,15 — 5,19, Curih 136,73 — 137,23; dinarji 11,39 — 11,45.

PRAGA. Beograd 54,75, Dunaj 47,7, Berlin 805,75, Rim 139,50, Newyork 33,80.

BERLIN. Beograd 6,77, Milan 17,36, Praga 12,415, Newyork 4,195, Curih 80,90.

Sokol

Ljubljanski Sokol (Narodni dom) sporoča vsem bratom in sestram, da predava v soboto dne 4. aprila ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma br. dr. Ljudevit Pivko iz Maribora o svojih doživljajih iz dobe jugoslovenskega pilonirstva na fronti in v Italiji. — Ko naznanjamo to vest bratom, sestram in naraščaju, vabimo obenem tudi ostalo narodno občinstvo, da se predavanju udeleži. — Prosvetni odsek.

Sokolom v Mariboru. Opozarjam vse brate do 26. leta, da je glasom sokolskih saveznih pravil telovadba za nje obvezna. Gotovi bratje najbrže tega ne smatrate za tako natančno in gotovo mislijo, da se bo na nje pozabilo. K temu pripomni toliko, da je odber na zadnji seji sklenil vse one brate, ki svojih dolžnosti ne vršijo, oziroma se ne bodo odzvali pozivu, črtati sploh iz društva. Za brate, kateri so zmogli videti samo proste vaje, je telovadba ob sredah od pol 9. do pol 10. ure zvečer v realni telovadnici. Kdor se smatra res še pravega Sokola, se bo gotovo odzval pozivu, ker drugače nima mesta med nami. — Zdravot Načelnik.

Društvo za zgradbo doma Sokola i v Ljubljani ima svoj redni letni občni zor v soboto dne 4. aprila 1925. ob 8. uri zvečer na Taboru. Bratsko članstvo Sokola i. ter vse prijatelje društva vabimo k udeležbi. — Odbor.

Priprave za VIII. vsesokolski zlet v Prazi. Osnoval se je odsek, ki ima nalogo sestaviti zletno sceno. V ta namen bo razpisal natečaj za načrte do 15. junija. Za naj boljša dva načrta sta določeni nagradi po 1000 in 500 Kč. — Tudi za zletni lenak v velikosti 145 X 110 cm v 3 — 4 barvah se razpiše natečaj. Nagrade za lepak znašajo 3000 2000 in 1500 Kč. Vrhutega je določeno št. 2500 Kč, ki jih razdelijo med umetnike, ki bodo predložili najlepše načrte za lepak. — Zletni odbor je nadalje sklenil, da se osnuje razstavljeni odsek, za predsednika je bil izvoljen br. Karel Vaniček. Razmišlja se, da bi razstavile slike vseh sokolskih telovadnic.

Tyršev spisi v nemškem prevodu. Centralni odbor nemških Turnerjev na Češkem je izdal znano češko izdajo »Uvahy a řeči«, to so najznamenitejši Tyrševi spisi v nemškem prevodu. Zdal je zaprosil predsedstvo ČOS, da sme prevesti Tyrševovo delo »Zakladov telovadhu« v nemščino.

Sport

Damski lahkoatletski svetovni rekordi

V nastopnem objavljamo damske lahkoatletske svetovne rekorde, ki so dosedaj priznani od mednarodnega ženskega lahkoatletskega saveza:

50 jardov: E. Macbeth (Amerika), 6 sek, 1920;

50 m: M. Mejzlikova II. (Češkoslovaška), 6,4, 1922;

60 m: M. Mejzlikova II. (Češkoslovaška), 7,6, 1922;

75 jardov: L. Haydock (Amerika), 8,6, 1913;

80 m: M. Mejzlikova (Češkoslovaška), 10, 1922;

100 jardov: M. Mejzlikova (Češkoslovaška), 11,4, 1922 in Thomson (Anglija) 11,4, 1923;

100 m: M. Lines (Anglija) 12,8, 1923;

220 jardov: Edwards (Anglija) 26,2, 1924;

250 m: Edwards (Anglija) 34, 1924;

300 m: M. Mac Cune (Amerika), 43,6, 1923;

60 jardov z zaprekami (4 zapreke 76 cm visoke): F. Batson (Amerika) 9, 1921;

60 jardov z zaprekami (4 zapreke 61 cm visoke): A. Smith (Amerika) 8,6, 1922;

65 jardov z zaprekami (6 zaprek, 76 cm visoke): G. Delapierre (Francija) 10,6, 1921;

100 jardov z zaprekami (8 zaprek, 76 cm visoke): C. Sahie (Amerika) 14,4, 1922;

440 jardov: Edwards (Anglija) 1:00,8, 1924

500 m: G. Lenoir (Francija)

prejema:
ga v Ljubljani
ulica 54.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

XIII.

Saint Luc in Bussy.

Saint Luc se vrne k Bussyju, ponosen, da je ves dogovor tako lepo uredil, in Bussy se mu zahvali in samo obžaluje, da se dvoboj ali bolje, osmerboj ne more vršiti še tako kmalu ali vsaj ne neposredno. «O, potrpite, dragi prijatelj, vaši Anžovinci še niso prispeli, ali bodo prišli v kratkem. Pustite jim časa, da pridejo. Sicer pa, zakaj se vam neki tako mudi, da zamahnete s srpom smrti?» «Želim čimprej umreti.» «Umreti?» vpraša Saint Luc začudeno, «v tako mladi dobi, s takšno ljubitico, kakor je Diana, in s tako uglednim imenom!» «O, jaz bom usmrtil četvorico, katero sem izval, o tem sem uverjen, ali tudi sam dobim usodni sunek, ki mi prinese večni mir, o tem sem uverjen!» «Crne misli so to, Bussy!» «No, hotel bi, da vas vidim v svojem položaju. Oni, katerega smo smatrali mrtvim, se vrača, žena, ki tega človeka ne more zapustiti, nemožnost, da se sestanemo in porazgovorimo, niti v roke si ne moremo seči!» «Prijatelj,» se nasmehne Saint Luc, «vi izgubljate razum. Pa saj ni na vsem svetu srečnejšega zaljubljenca od vas!» «Dokažite mi to! Vam je lahko govoriti ko ste oženjeni!» «No, to pa res ni težko. Vi ste vendar sedaj prijatelj Monsoreauov.» «Baš tega me je sram. Ta bedak me zares naziva svojim prijateljem.» «Dobro, bodite torej njegov prijatelj!» «O, da zlorabljam ta naziv?» «Svrha prijateljstva je, da osrečuje ljudi. Ako vas on dela nesrečnim, torej ni vaš prijatelj, bodite torej napram njemu ravnodušni in vzemite njegovo ženo. Ali pa postopajte z njim kot neprijateljem in ga ubijte.» «O, sovražim ga zares!» pravi Bussy iskreno. «In on se vas boji.» «Mislite, da me nima rad, kakor pravi?» «Poskušajte, vzemite mu ženo, pa boste videli!» «Lepa logika, in čestitam vam!» «Ali ste zadovoljni s tem naziranjem?» «Nisem, raje ostanem poštenjak.» «In boste dopustili, da se Monsoreau izleči fizično in moralno. Če se daste ubiti, bo ona sigurno začutila nagnenje do moža, ki jej bo preostal.» Bussy namršči čelo. «Sicer pa tukaj tudi moja žena,» nadaljuje Saint Luc, «in

naj nama ona svetuje, Natrgala je cvetja z gredic kraljice matere, in bo najbrže prav dobre volje. Poslušajte njo, včasih govori prav modro in je zlasti v takšnih stvareh zelo vešč.» Jeanne se zares približa in vsa sije veselja. Bussy jo prijateljski pozdravi. Jeanne mu da roko in ga vpraša: «No, kako je z vašo ljubeznijo?» «Umira!» pravi turobno Bussy. «Rajna je, pa izgubila zavest!» dostavi Saint Luc. «Stavil bi pa, da jo boste vi zopet izlečili!» «Pokažite rano!» pravi ona. «Gospod de Bussy ne bi rad pokazal Monsoreauu prijaznega lica, zato bi se najraje odstranil.» «In njemu hoče prepustiti Diana?» klikne mlada žena neverjetno. «Da, gospa de Saint Luc, niste pravilno informirani. Gospod soprog vam ni povedal, da želim umreti.» Jeanne ga pogleda sočutno in obenem začudeno. Potem zašepeta: «Uboga Diana, možje so zares ne-hvaležni.» «Izvrstno! To je morala moje žene!» se zasmehuje Saint Luc. «Jaz ne-hvaležen?» vprašuje Bussy trudno. «Jaz samo nočem ponižati svoje ljubezni s hlinjenjem in, recimo naravnost, goljufijo.» «Ali gospodine, to je samo grd izgovor! Če zares ljubite, bi se bali samo enega ponižanja, namreč da izgubite ljubezen!»

Bussy prebledi pri misli na to možnost. «Kaj naj torej storim?» «Posetite takoj Diana!» «Ali gospod de Monsoreau je pri njej!» «No, ko ste hodili v posete k gospe Barbezieu, ali ni tudi ona imela pri sebi velike opice, ki vas je večkrat ugriznila v prst?» Bussy se zasmehuje tej primeri. Saint Luc in Jeanne se pridružita hrupnemu smehu, ki odmeva tako glasno, da pridejo na okna hodnikov vsi strežalci pogledat, kaj je tako veselega. «Prav imate,» pravi končno Bussy. «Jaz grem h gospe de Monsoreau, sedaj takoj!» Na to se poslovi in odide. Po preje pa je še naprosil Saint Luca, naj nikomur ne pripoveduje o tem, da je izzval kraljeve milicence na dvoboj z vsemi Anžovinci, Monsoreaua je našel v postelji. Grof je radostno kliknil pri pogledu na Bussyja, katerega je že zelo pogrešal. Diana je stavila prst na usta. To je bil njen pozdrav. Bussy je moral vrhovnemu mojstru pripovedovati vse, kaj misli vojvoda o lovu, dalje pa tudi, kako je prišel po naročilu vojvode na dvor in kako so ga sprejeli milicenci, zamišljen zaprosi Monsoreau Bussyja, naj se nagne k njemu, in ga vpraša: «Za tem se krijejo neki načrti, je-li?» «Mislim, da!» odvrne Bussy in zdegen s rameni. «Ne izpostavljajte se preveč na ljubo temu človeku, vojvodi!» opozori Monsoreau Bussyja. «On vedno misli poleg ostalih načrtov še na nekakšno izdajstvo!» «To vem!» se zasmehuje Bussy nalahno. Remy pristopi, zaprosi in opozori bolnika, naj se nikar preveč ne trudi in naj malo govori. Na to mu prevleče rano, kar je bolnika zelo utrudilo. Nato zaprosi Monsoreaua Bussyja, naj vzame grofco seboj in naj jo nekoliko spremi na vrt, na sprehod. Bussy hladno sprejme to nalogo.

XIV.

MONSOREAUOVA PREVIDNOST.

Saint Luc je imel prav in Jeanne tudi, in osem dni pozneje je to Bussy moral priznati. Grof de Monsoreau se je očividno odločil, da se vrne na svoj dom, da je prišla vest, da je dospel v Pariz vojvoda Anžovinski s kraljico materjo in v spremstvu anžovinskega plemstva, na njega čelu pa so bili oni štirje planinci, ki jih je poznalo, in vest je Monsoreau razdražila, da ga navdala z novo skrbjo. Zares je vojvoda Monsoreau malo posest in bil napram njemu izredno ljubezniv. Še bolj pa napram Diani. Čim je pa princ odšel, je Monsoreau vsta, vzel Diana izpod roke in stopal z njo trikrat okrog svojega naslanjaja, kljub živemu ugovoru Remyjevemu. Pri tem se smehljaj, ali Diana je slutila, da snuje neko grdobijo.

Prigodom vojvodovega povratka v Pariz se je pokazalo, koliko neodkritosrčnosti je na strani vseh udeležencev, kralja, njegovega brata vojvode in njune matere. Vojvoda se je izražal, kakor da hoče reči: «Kaj za vraga ste me vabili nazaj, ko se sedaj tako kelo držite!» Livarot, Riberae in Antrague so se ljuto držali in gledali na svoje protivnike, ko so slišali, kakšen boj jih čaka, in so s svojim obnašanjem š: Lol! izzivali kraljeve milicence.

Drugi dan je vojvoda drugič posestil vrhovnega lovskega mojstra. Informiran o sporu med bratoma, je Monsoreau hujškal vojvodo proti kralju in mu prigovarjal na odmor. Po vojvodovem posetu se je zopet z ženo šetal po robu, in ko se je tako prepičal, da se vidno popravlja, se je utrujen in zadovoljen zopet vsedel. Diana je sporočila tistega večera Bussyju, da Monsoreau nekaj snuje. Kmalu nato je Monsoreau zopet povabil Bussyja, naj se potruži k njemu. «Če pomislim, da je ta princ, ki se mi kaže tako prijaznim, vendar le moj smrtni sovražnik, ki me je hotel dati ubiti po Saint Lucu...» «O, ne!» ugovarja Bussy, «Saint Luc je dober plemič, čestit mož, in vi sami priznate, da ste ga izzvali in razžalili in da ste prvi potegnili meč za dvoboj!» «Priznavam ali mislim, da je to vsled prinčevega razdraženja!»

«Čujte,» ugovarja Bussy, «poznam vojvodo, poznam pa tudi Saint Luca in moram reči, da nikakor ne verujem v kaj takšnega. Saint Luc je udan kraljev privrženec, ne pa vojvodski. Če bi vas bil v dvoboju ranil Livarot, Riberae, ali d'Antrague, bi to bilo kaj drugega, ali Saint Luc, tega ne verujem!»

Monsoreau je pa trdovratno ostajal pri svojem mnenju in trdil, da bolje pozna najnovejšo francosko zgodovino, kakor Bussy sam.

Darujte za sokolski Tabor!

«Jutrov» roman

LUCIFER

histerga skotnikov napeta veslina, prepletena s fantazijskimi spetljivostmi od zeta do kca. ki prinaja neveličnemu štatuju s intermedialnim razmotiranjem vsak bip presenečenja, ki mu je sledi razočanje in konstantna in soper presenečenje tako, da so štitieli nesrpnje prila-kovali vrako analizevanje romana, je uprel in se do-biva pri upravl «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga štitali

in oni, ki niso imeli

te prilike, naj si ga

tako nar oč za

domače knjižnice.

Polj zabavni Vas ne

more nobena knjižka!

Verzina stane ... 85 Din

Brosirana pa ... 45 Din

.....

Dostolevski:

„Bes!“

Bros. Din 40, vezana

Din 52 brez pošilne.

Roman v treh delih,

preloži Vladimir Levstik

se dobi v knjižarni „Ti-

skovne za trige“ v Ljub-

ljani, Prešernova ul. 54.

(Nasproti glavne pošte.)

.....

Roman

Ulenspiegel in

Lam Dobrin

Junaka veselaka iz

dežele Flanderske.

Stane broš. Din 60—

vez. Din 70— brez po-

šilne. Naprodaj v knji-

žarni Tiskovne zadruge

v Ljubljani, Prešernova

ulica 54. (Nasproti gl.

pošte.)

Vse potrebščine za strojepis.

Pisarniško opreme.

L. BARAGA, LJUBLJANA,

Šešemburška ulica št. 6/1

Notarskega substituta

srečame takoj

notar KRAMER v Dolnji Lendavi

pod zelo ugodnimi pogoji. 1618-a

Josip in Rajko Jurk

Prevažanje blaga.

spedijsko podjetje

v Ljubljani,

Ocarlinjenje

blaga.

Vidovdanska cesta št. 3

prevzema vsakovrstne vožnje blaga, kakor pre-

moga, drv, manufakture, stavbnega materiala itd.,

po na nižjih cenah. Istotam so tudi prvovrstni

poročni vozovi (bruni z gumama in kolesi)

po izjemno nizkih cenah na razpolago. 68-a

Svetovnoznano

SIMON CREMO in

SIMON MILO

nriporoča

PARFUMERIJA

„STRMOLI“

LJUBLJANA, Pod tranco 1

1707-a

HRASTOV
LESpribližno 100 m³ ali

več je na prodaj,

stoječ v neposredni

bližini Ljutomeru.

— Proda se tudi bre-

stov in brozov les

v večji množini. —

Polzvedbe pri župan-

stvu v Ljutomeru.

1712-a

Večje industrijsko podjetje

i š č e

1548-a

v svrhu propagande za živila več

priletnih ženskih oseb

lepega vedenja, ki so vajene samostojno dela i.

Dopisi se prosijo pod šifro „Propaganda II-169“

na Interklam d. d., oglasni zavod, Zagreb 1-78.

Moderni damski slavniki

Bratje Oberwalder,

1473-a

DOMZALE.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki

nudijo popolno varstvo z vključeno in z zaslavo

zalog blaga izčrpa

posojila oz. družabnike ali kupce.

Ponudbe sprejema in posnima daje

Gospodarska pisarna, družba z o. z.

v Ljubljani, Wolfova ul. 1-11.

79-a

IVAN JAX in SIN LJUBLJANA 41-a

Gospodarska cesta št. 2.

Najboljši šivalni

stroji in plešilni

stroji — izborna

konstrukcija in

elegantna izvir-

ni iz tovarne v

Lincu.

Ustanovljena l.

1807.

Vezanje poučje

brezplačno. — Po-

sredstvi deli ko-

les in živalskih

sirov.

10-letna garanci-

ja. Pisalni stroji

Adler in Urania.

Kolesa iz prvih tovarn Dürkopp, Styria, Wolfenrad, Kayser.

80-a

Rast las zafamčuje „LEDA“

zakonito zavarovano sredstvo proti plešavosti

izpadanju las in prhlju. Dobiva se vseh lek-

arnah, drogerijah in brivnicah, ali pa ga pošljite

po povzetju za 100 Din (in 10 Din poštnina).

Kosmetični laboratorij „LEDA“ v Zagrebu, Nikoličeva 1

80-a

Samo Din 250

zelo trpežen gumilev

dežni plašč.

Isti boljše vrste Din 295,

najfinjši Din 460 se do-

bivajo v Prvi gorenjski

1331-a razpošiljalni

IVAN SAVNIN, Kranj 200

Istotam so razpoložljivi soper vse vrste

manufakturne blaga po zelo nizkih

cenah. Zadržite vrzore in cenzil!

1714-a

Mag. št. 7501/25.

Razpis

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje

**dobavo in polaganje keramičnih
plošč za tlak in dobavo ter obla-**
ganje sten z emailiranimi kaolin-
skimi ploščami

v novi strojnici mestne električne centrale v Ljubljani

Vsi potrebni podatki se dobe med uradnimi urami

v mestnem stavbnem uradu, Lingarjeva ul. št. 1./III

Ponudbe je vložiti najkasneje do 15. aprila 1925.

opoludne v imenovanem uradu.

Mestni magistrat v Ljubljani,

1729-a dne 30. marca 1925.

.....

Sprejme se

korespondenta

ki zna razven slovenščine, srbohrvaščine

tudi popolnoma nemško, italijansko ali

francosko ter po možnosti tudi še an-

gelsko. Ekspozitni akademiki imajo pred-

nost. Ponudbe pod K. T. V. na upravo

tega lista.

1724-e

.....

Sprejme se

več dobro izvežbanh

krojaških pomočnikov

za vsakovrstna konfek-

cijska dela. — Kavčili

zmožni in zanesljivi

dobijo delo na dom.

Vpraša se pri

Konfekcijski tovarni

Fran Derenda

Ljubljana, Emonska cesta 2.

1653-a

Najcenejša in najlepša velikonočna darila

albumi, garniture za pisalno mizo itd.

Pisemski papir v mapah in kasetah.

Velika izbira velikonočnih razglednic po

En gros. nizkih cenah. En detail.

1508-e Priporoča trgovina I. Bonač.

.....

Prometni zavod za premog, d. d.

v LJUBLJANI

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po origi-

nalnih cenah premogovnikov za domačo

uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava na debelo

inuzemski premog in koks

vsa vrste in vsakega izvora ter pripo-

roča posebno prvovrstni češkoslovaški in

angelski koks za litarne in domače upo-

rabo, kovaški premog, črni premog in bričke

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta štov. 15/1.

70-a

.....

Vsak Jugoslovan mora poznati svojo domovino!

Vse, kar moraš vedeti, dobiš v knjigi

MELIK, JUGOSLAVIJA

Celotno delo stane na slabšem papirju Din 110— na boljšem

Din 140— brez pošilne.

Prodaja se v knjigarni TISKOVNE ZADRUGE v LJUBLJANI,

Prešernova ul. 54, nasproti glavne pošte

.....

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta šte. 19

sprejema vloge na hranilno knjižico

in tekoči račun ter jih obrestuje naj-

ugodnejše. Večje in stalne vloge z odpo-

vednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in

zastavitvi.